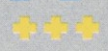

NA ROMANJE K MATERI BOZJI V LUJANI.

Duhovno življenje

BUENOS AIRES • LETO 68

3

MAJ 2001

Od zgoraj in od leve:

1. Božična maša na Slovenski pristavi v Castelarju.
2. Akademija po božični maši na Pristavi.
3. Mladinska maša v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi za konec jubilejnega leta.
4. Sanjuški orkester, ki je s kora spremljal petje med mladinsko mašo. *Foto: M. Čeč.*
- 5., 6. Cvetna nedelja v Slomškovem domu, kjer je vodil obrede novi dušni pastir France Cukjati.
7. Skupina narodnih noš na obletnici Slomškovega doma. *Foto: Marjan Šušteršič.*

Marija Kraljica apostolov in pomoč kristjanov

Jože GUŠTIN

Živimo v polno to dvojno razmerje do Marije!
Pobožnost do Marije vključuje naše apostolsko delovanje.

„Namen Cerkve je širiti Kristusovo kraljestvo na zemlji in pomagati ljudem, da bi bili deležni njegovega odrešilnega dela” (Pij XI). Kristusova oporoka je: „Pojdite po vsem svetu in oznanjajte njegov evangelij vsemu stvarstvu. Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan: kdor ne bo veroval, bo pogubljen” (Marko 15,16-17). Žalostno je, ko katoličani živimo sredi množic ljudi, ki ne pripadajo Kristusovi Cerkvi, ali jo celo sovražijo in preganjajo, pa se tako malo trudimo, da bi jih zanjo pridobili, ker izven Cerkve ni zveličanja.

Vsi člani Cerkve, čeprav na različne načine, morajo sodelovati pri njenem apostolskem delovanju. Poslanstvo Mističnega telesa Kristusovega, ki je Cerkev, je apostolsko delo, ki se prizadeva za širjenje božjega kraljestva po vsem svetu. Vsaka diskriminacija ljudi pri tem je proti božjim načrtom odrešenja vseh ljudi (Katekizem Katoliške Cerkve, 863-864).

Večni Bog Stvarnik je odločil, da je odrešenje človeka odvisno od Marijinega sodelovanja. Po njej je prišel Odrešenik k ubogemu, padlemu, slabotnemu človeštvu. Zato tudi naše apostolsko delo brez Marijine pomoči in naše globoke pobožnosti do nje ne bo uspešno.

Naša pobožnost do Marije naj bi bila celotna. Skrbno naj bi posnemali vsako potezo njene osebnosti in njenega materinskega odrešilnega poslanstva. Ko vršimo svoje apostolsko delo v povezanosti z Marijo, ona prevzame to delo in ga poveže s svojim materinstvom do vseh ljudi. Zato Marijo imenujemo Kraljica apostolov.

Marija potrebuje naše apostolsko sodelovanje. Marija deli ljudem iz neskončnega zaklada milosti božje, če ji mi pri tem pomagamo. Še več, Marija ne zavrne nobene naše pomoči, in če je še tako malenkostna in slabotna, jo ona obogati, okrepi in jo napravi učinkovito.

Kako nesrečna je pojava vojaka, ki se ne upa poseči v boj. Enako velja za kristjana, ki se ima za Marijinega otroka, pa ne sodeluje pri njenem materinskem poslanstvu za reševanje duš. Z vsakdanjimi molitvami in različnimi verskimi vajami opravimo le polovico svojih dolžnosti do nje. Manjka druga polovica, ki naj bi bilo naše aktivno apostolsko delo za prenovitev ljudi in sveta.

Marija želi, da imamo Jezusa prav tako radi, kot ga ima ona. Veliko je trpela z njim pri odrešilnem delu, trpljenju in smrti na križu za zveličanje vseh ljudi. Posnemajmo jo!

Naše apostolsko delo naj bo spremljano z razumevanjem in ljubeznijo do ljudi. Zelo potrebna lastnost našega apostolata je vpljudnost. Vršiti ga moramo tako, da bo Marija po nas v vsakem človeku, ki ga nagovorimo, videla svojega sina Jezusa in mu stregla. Kakšnega bogastva ljubezni in dobrote

so ljudje deležni, če mi v tem duhu in razpoloženju storimo le neznaten prvi korak!

Sv. Frančišek Ksaverij poroča, da je bilo njegovo misijonsko delo uspešno šele, ko je v kapeli pod križ postavil Marijino podobo. Pomnožena je bila milost božja in uspeh večji, ko je poklical na pomoč Marijo.

Sv. Ludvik Marija Montfortski v svoji knjigi „Popolna podaritev samega sebe Kristusu po Mariji” pravi tole: Marije nikoli nismo dovolj ljubili, jo častili, poveličevali in slavili, nikoli ji nismo dovolj služili (10). Odkar je Bog ustvaril presveto Devico, je hotel po njej začeti in končati svoja velika dela (15). Citira sv. Avguština: Vsi izvoljeni na tem svetu so skriti v naročju Marijinem zato, da bi postali podobni Jezusu. Ta plemenita Mati jih v svojem naročju čuva, hrani, oskrbuje in jim daje rast, dokler jih ne rodi za nebeško slavo. Z Marijino pomočjo in pod njenim materinskim varstvom bodo delovale dobro organizirane apostolske ustanove v Cerkvi, ki bodo zmožne navdušiti, vzgojiti in krepi ti hrabre vojščake in zveste služabnike Jezusa Kristusa, ki se bodo borili in umirali za njegovo sveto stvar (50).

Marija je pri vsem tem naša nebeška pomočnica. K njej se vedno zatekajmo!

MARIJA ZAČETEK IN PODOBA CERKVE

Pridiga ob redovniškem dnevu v ljubljanski stolnici, 15. septembra 1998

Marija mora najti svoje mesto v našem duhovnem življenju. To je tudi potrebno za zdravje našega duhovnega življenja. In ni lahko vselej najti pravo razmerje do Marije. Vzrok za to so včasih pobožna pretiravanja, včasih celo kakšne osladnosti. Pa tudi strah. Psihologija odkriva, da se razmerje do matere lahko prenese na Marijo. In tu lahko pridejo do izraza osebna nezrelost, nekakšen infantilizem, otročja potreba po varstvu, strah pred odgovornostmi. Končno je tu še teološki racionalizem, ki bi rad spremenil v abstrakcije vse krščanske resnice, celo Kristusov lik in lik njegove Matere. Abstrakcije pa ne potrebujejo matere, pravi Karl Rahner.

Če hočemo torej najti pravi odnos do Marije, tako da nam bo njeno življenje govorilo, jo moramo poznati takšno, kot je in se ji približati. Prvo, kar lahko rečemo: Marija je bila preprosta. Živela je iz vere. Ne mislimo, da so se razodetja in razsvetljenja v njenem življenju kar vrstila drugo za drugim. Marija je živela življenje vere. V veri se je predala Bogu kot sodelavka pri odrešenju. In to je določilo vse njeno življenje. Njena vera ni bogatila samo njenega notranjega življenja, marveč je spremenila njeno celotno duhovno in telesno življenje. Od tod izredna prosojnost in lepota njenega lika. V trenutku angelovega oznanjenja se je odločila, da ne bo imela drugega življenja, kot je življenje v veri. Zunaj vere odslej ni nič in vse, kar je, izhaja iz vere. Ko govorimo o njeni čistosti, spontano mislimo na spolno področje. V Mariji vidimo ženo, ki je vse svoje zmožnosti ljubezni in življenja predala Bogu. To je res, vendar ni vse. Izredna čistost, ki veje iz Marijinega lika, izvira iz njenega življenja vere, ki je zaznamovalo vse njeno bitje.

Franc RODE

Marija je izraelsko dekle. Članica ljudstva, ki v zgodovinskih dogodkih prepoznava razodevanje Boga. Bog se razodeva v življenju, v srečanjih, v zmagah in porazih izraelskega ljudstva. Marija zna brati dogodke svojega življenja. Pred oznanjenjem razmišlja, bere, se seznanja z Božjo besedo, verjetno je članica kroga pobožnih anawim, ki posebej goreče pričakujejo Mesija. Potem pride Božji klic, pridejo Božja znamenja, angelovo oznanjenje, Jožefove sanje, deviško rojstvo, tako usodna Simeonova prerokba, prihod modrih, beg v Egipt in vrnitev v Nazaret. Marija razume vsa ta znamenja, ker je poslušna Božji besedi. V njih vidi vabilo, naj se pridruži Božjemu načrtu in daruje Bogu svoje življenje: „Zgodi se mi po tvoji besedi.“ To ni intelektualna pritrditev, to je izročitev vsega bitja Gospodu. In tukaj lahko rečemo: tudi za nas bo resnica, ki jo oznanjamo z usti, malo prepričljiva, če ne določa našega življenja, če se nas ne polasti in nas ne prevzame, če ji ne darujemo vsega svojega življenja in vsega svojega bitja. Marija je sprejela Besedo v deviško telo in srce. Zanj je vse žrtvovala. Vabi nas torej, da se predamo svojemu poslanstvu brez kakšnih osebnih kompenzacij.

Potem sledijo leta življenja v Nazaretu. Marija je sprejela tega otroka, ki ji ga je Bog dal, ga hranila in umivala, mu prala plenice in ga naučila prvih besed. Vedela je, da ima izredno poslanstvo, vedela je, da je Mesija, ki ga Izrael pričakuje. Ko se zgodi nekaj nepričakovanega, namreč ko Jezus ostane v templju in ko ga potem z Jožefom najdeta, jima pravi, da mora biti v tem, kar je njegovega Očeta. Toda nista razumela

besed, ki jima jih je rekel (prim. Lk 2,41-52).

Zatem sledijo leta in leta vsakdanjega življenja v Nazaretu. Jezus živi pod isto streho z Marijo in ne naredi nič izrednega. V tridesetih letih življenja v Nazaretu nihče ne sumi, kdo je on. Razen Marije, ki odkriva njegovo skrivnost. In ko v Kani Galilejski začne svoje javno delovanje, je Marija tam: „In Jezusova mati je bila tam,“ pravi četrti evangelij.

Kako je Marija vedela, da ima Jezus sposobnost in moč delati čudeže? Dospelj ni naredil še nobenega. V vseh letih je postopoma odkrivala njegovo božansko istovetnost. V Kani ga skoraj prisili, da naredi svoj prvi čudež in odpre mesijansko dobo. Kot vedno je tudi tukaj Marija popolna mati. Znano je, koliko stane vsako mater odhod sina od doma, vstop v zrelo življenje. Vsaka mati bi si nekoliko želela, da bi otrok ostal pri njej, hotela bi ga imeti zase. Marija pa tako rekoč pošlje sina v javno življenje, ga žrtvuje in daje za vse ljudi. In v letih Jezusovega javnega delovanja ostane v senci. To je bilo potrebno, kajti Sin mora biti edino središče, točka, kamor so usmerjena vsa srca.

Končno srečamo Marijo „pokonci“, pravi četrti evangelij: „Marija je stala ob križu.“ To je njena najbolj boleča ura predvsem zaradi žrtve, ki jo tedaj Jezus od nje zahteva: naj se nekako čustveno loči od sina, naj žrtvuje svoja materinska čustva. Janezu pravi: Glej, tvoja mati, in Mariji: Glej, tvoj sin. Marija privoli v žrtev in tako postane mati vseh Jezusovih učencev. Njeno materinstvo dobi vesoljne razsežnosti. Njena žrtev je rodovitna za vse človeštvo. Tako je tudi žrtvami, v katere privolimo mi. Žrtvovanje najdražjih čustev je vir blagoslo-

va in milosti za naše poslanstvo. Kot pravi apostol Pavel: „S svoje strani dopolnujem v svojem mesu, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim in to v prid njegovemu telesu, ki je Cerkev“ (Kol 1,24). Kljub odpovedim je Marija v evangeliju znanilka veselja, ne žalosti, ampak veselja. Njen slavospev Magnificat izraža neizmerno notranje veselje. To je veselje darovanega življenja, ki bo mnogim v blagoslov. Poslušajte Bachov Magnificat in boste razumeli, kakšno veselje preveva Marijino srce.

Po vnebohodu se Marijina vloga spremeni. Postane središče mlade krščanske skupnosti. Ko jo učenci gledajo, se spomnijo na Jezusa, kajti nedvomno ji je bil podoben. In koliko dogodkov, koliko besed si je prav ona zapomnila od Jezusa. Marija je živ spomin, zvest spomin o vsem, kar je Jezus doživel, storil in rekel. Veliko Jezusovih besed, ki so v evangeliju, nedvomno prihajajo iz Marijinih ust.

In potem je tu skrivnost Marijinega vnebovzvetja. Sin je deviško telo svoje matere po končanem življenju na tem svetu poveljčal v nebesih. Odslej je Marija v naši zavesti kot žena, ogrnjena s soncem, in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec dvanajstih zvezd. Tista, ki je bila najtesneje udeležena pri drami odrešenja, je po končanem teku življenja poveljčana v svojem telesu. Jezus je to hotel, da bi imel vedno ob sebi svojo mater, kajti Marija je Jezusova mati po telesu. Zato jo je takoj poveljčal v njenem telesu. Hotel je, da imamo mi tudi svojo mater. Odslej Marija skrbi za življenje milosti v nas, za notranje življenje Jezusovih bratov in sester, in prosi, da bi se to življenje v nas razvijalo in raslo. Tako je Marija začetek in podoba poveljčane Cerkve, trdno upanje in tolažba potujočemu Božjemu ljudstvu, kot pravi hvalospev na praznik Marijinega vnebovzvetja.

Marija je za nas predvsem zgled vere. Znala je brati Božja znamenja v svojem vsakdanjem življenju, ker je bila vsa odprta, vsa poslušna Bogu. Skušajmo biti tudi mi odprti za Božja znamenja v našem življenju in v našem položaju. Naj omenim samo eno znamenje, ki ga Bog tako pogosto pošilja nam, ki imamo odgovornosti v Cerkvi: v vsaki župniji, v vsaki skupnosti boste naleteli na

Marija Pomočnica kristjanov

24. maj

Francoski vojskovodja Napoleon Bonaparte, ki se je kasneje oklical za cesarja, si je hotel podvreči vso Evropo. Leta 1797 je zasedel papeško državo, leto kasneje pa je ukazal papeža Pija VI., osemdesetletnega starčka, zapreti in ga vlačiti iz ene ječe v drugo, dokler ni po dvajsetih mesecih umrl. Papeštvu so že napovedovali konec za vedno. Kljub vsem oviram je bil na konklavu v Benetkah izvoljen papež Pij VII. Kmalu je bil tudi on odveden v ujetništvo v Francijo. Pet let je bil zaprt v gradu Fontainebleau pri Parizu, kjer je bil odtrgan od sveta in od vodstva Cerkve. Toda papež jetnik se je z zaupanjem zatekal k Materi

božji in je po nekom iz ujetništva sporočil svojo željo, naj bi zanj in za vso Cerkev molili vsi kristjani. Leta 1814 je nepričakovano nastopil popoln preobrat: Napoleon je bil odstavljen in leto zatem poslan v pregnanstvo, papež Pij VII. pa se je mogel 24. maja 1814 slovesno vrniti v Rim. Na poti iz Francije v Italijo je slovesno kronal Marijino milostno podobo v Savoni. Rešitev iz ujetništva je pripisoval Materi božji, zato je odredil, naj se vsako leto 24. maja obhaja god Marije Pomočnice kristjanov.

Kot Pomočnico kristjanov so nebeško Mater Marijo častili že davno

ljudi z izjemnim duhovnim poletom, ki jemljejo svojo krščansko poklicanost izredno resno in imajo globok čut odgovornosti pred Bogom, brezpogojno voljo, da bi živeli za Boga, in z veliko željo, da bi storili korak naprej v duhovnem življenju. To so izbrane duše. To so Božji izbranci. Ta fant, ki je na pragu življenja, pripravljen žrtvovati vse; to dekle, ki se čuti poklicano k popolnosti ljubezni; ta mati, ki se vsa žrtvuje za svojo družino in vzame evangelij docela resno.

Pustimo torej, da nam Bog govori po dogodkih, po ljudeh, ki jih srečujemo, po položaju, v katerem se nahajamo. Živimo v polnosti to sedanost in to konkretnost. Prepustimo preteklost Božjemu usmiljenju, prihodnost Božji previdnosti in živimo sedanost z odprtim srcem in z odprtimi očmi. V njej bomo našli polnost Božje milosti, neizmerno Kristusovo moč, živi plamen Svetega Duha in Marijino materinsko varstvo.

prej. Z velikim zaupanjem so se k njej zatekali v času, ko so muslimanski Turki grozili krščanski Evropi. Po zmagi krščanskega ladjevja nad turškim v bitki pri Lepantu 7. oktobra 1571 je papež Pij V. uvedel praznik Rožnovenske Matere božje, v lateranske litanije pa so uvrstili vzklik: „Pomoč kristjanov, prosi za nas!“ Marijini priprošnji so pripisovali tudi zmago kristjanov nad Turki pred Dunajem 12. septembra 1683. 12. september je postal praznik Marijinega imena, v zvezi s tem se je še bolj razširila pobožnost do Marije Pomočnice. Velik apostol Marije Pomočnice je bil sv. Janez Bosko, ustanovitelj salezijancev in (skupaj s sv. Marijo Mazarello) družbe Hčera Marije Pomočnice. Svoje velikansko delo za vzgojo zanemarjene mladine je postavil pod varstvo Marije Pomočnice. Njej na čast je v Torinu postavil velikansko baziliko. Ko je začel graditi, je bil čisto brez denarja, vendar je zaupal v Marijino pomoč: „Marija hoče to cerkev, bo že sama skrbela za kritje stroškov!“

Pri nas se je češčenje Marije Pomočnice globoko zakoreninilo po zaslugi osrednjega slovenskega romarskega svetišča - Marije Pomagaj na Brezjah. Za kapelo Marije Pomagaj, ki jo je dal ob cerkvici sv. Vida, podružnici mošenjske župnije, leta 1800 postaviti

župnik Urban Ažbe, je slikar Leopold Layer iz zaobljube, ker je bil po Marijini priprošnji rešen iz ječe, leta 1814 (v letu Napoleonovega padca in rešitve papeža Pija VII.) naslikal izredno ganljivo podobo Marije Pomagaj. V letih 1889-1900 je na Brezjah zrasla nova, veličastna Marijina cerkev, ki jo je pomagal graditi ves slovenski narod. Na tem milostnem kraju je Bog po Marijini materinski priprošnji vernim ljudem podelil nešteto dobrot in milosti. Kolikeri so se na Brezjah po dolgih letih spet približali prestolu usmiljenja in zaslišali besede: „Zaupaj, sin, zaupaj, hči, odpuščeni so ti tvoji grehi!“ Pravo in zdravo Marijino češčenje vedno vodi k Jezusu.

Naslov „Pomočnica kristjanov“ hoče označiti Marijo kot pomočnico in oporo celotnega občestva kristjanov, celotne Cerkve. Marija nam hoče pomagati zlasti v tem, da bi se v svojem življenju resnično „dajali voditi božjemu Duhu“, kakor naroča apostol Pavel, da se ne bi prilagajali miselnosti tega sveta, ampak bi prenavljali svojega duha, da bi tako lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu všečno in popolno; da bi bili po zgledu prvih kristjanov enega srca in enega duha, da bi ostali v resnici in bi v ljubezni in v vsakem pogledu rasli vanj, ki je glava, Kristus.

Ivana Orleanska, devica

30. maj

Zgodovina pozna le malo oseb preprostega rodu, ki bi se o njih toliko razpravljalo kakor o Jeanne d'Arc, pri nas in drugod bolj znani pod imenom Devica Orleanska. Francozi jo že nad 500 let slave kot vzornico junaške domovinske ljubezni in kot utelešenje francoskega narodnega duha. Nastop tega preprostega kmečkega dekleta je zdramil Francoze, da so se v skrajni stiski dvignili in se rešili angleškega gospostva. Ivana je vztrajno trdila, da jo je v pomoč domovini poklical Bog in da se je pokoravala zgolj njegovi volji. Drugi pa so ji spodbijali njeno versko poslanstvo, jo razglasili za čarovnico in obsodili na smrt na grmadi. Že petindvajset let po njeni smrti je Cerkev uradno ugotovila, da so njeni sodniki nastopali krivično, s političnimi cilji. Pred petinsedemdesetimi leti je bila razglašena za svetnico. Cerkev je s tem priznala veličino njene žrtve za svobodo lastne domovine in jo postavila vsem vernikom za zgled.

Ivana Orleanska je živela v prvi polovici 15. stoletja, v razdobju stoletne vojne med Anglijo in Francijo. Ivana se je rodila leta 1412 in v letih njenega otroštva se je bojna sreča obrnila v prid Angležem in sicer po krivdi nesposobnih francoskih vladarjev. Ivana je bilo pobožno, dobro vzgojeno, skromno, preprosto in sramežljivo dekle. Že s trinajstimi leti je nekega dne zaslišala glas, ki jo je opominjal k zglednemu življenju in k čim pogostnejšemu obisku cerkve. V tem glasu je prepoznala glas nadangela Mihaela. V letu 1429 jo je ta glas vedno pogosteje spodbujal, naj gre v Francijo in jo osvobodi Angležev. 6. marca 1429 se je pojavila na dvoru v Chinonu in omahljivemu kralju Karlu VII. dejala: „Plemeniti kralj, ime mi je Ivana

Na cvetno nedeljo v Slomškovem domu v Ramos Mejiji

Foto: Marjan Šušteršič

Na božjo pot

Metka MIZERIT

V vseh časih so ljudje romali na razne božje poti in to se je ohranilo do današnjih dni, ko so romanja znak vernosti naroda.

Češčenje Matere Božje je bilo vedno zelo razširjeno med različnimi redovi. Učenci sv. Frančiška, ubožca iz Assisija, so bili veliki častilci Marije Brezmadežne. To pobožnost so prinesli tudi na novo zemljo. Ona pa si je sama izbrala kraje, kjer bo delila milosti.

ZGODOVINA LUJANSKE BOŽJE POTI

V Južni Ameriki je Luján največje Marijina božja pot. Njena zgodovina se pričinja okrog leta 1630, komaj 10 let potem, ko je bila ustanovljena škofija Buenos Aires. Vsa razsežna zemlja je bila last španskega kralja, ki jo je delil med osvojevalce. Ti so si na svojih veleposestvih postavili bivališča in družinske kapelice, kjer so opravljali svoje molitve in božjo službo, kadar je prišel kak duhovnik.

V tistem času je bil Filip IV. iz Asturije, kralj Španije in Portugalske, zato je tudi v novem svetu cvetela trgovina med obema kolonijama. Tudi prebivalci so se preseljevali in nekateri Portugalci so ostali na današnjih argentinskih tleh.

Portugalec Antonio Farías de Saa je prebival v Córdobi in imel svoje posestvo v Sumampi. Ko si je zgradil svoje bivališče na estanciji, je naredil tudi družinsko kapelico. Pobožno je častil Brezmadežno Devico, zato je prosil svojega rojaka, ki je živel v Penabucú, naj mu pošlje Marijin kip. Vedel je namreč, da so na severu Brazilije izdelovali najlepše kipe iz žgane gline. Prijatelj mu je poslal dva Marijina kipa in sicer kip Brezmadežne in Matere Božje z Jezuškom. Ladja, ki je plula iz Brazilije

se je imenovala „Sveti Andrej.“ Marca 1630 je pristala v pristanišču Buenos Aires. Lastnik ladje don Andrea Juan je sam pripravil skrinji za oba kipa. Iz Buenos Airesa so že takrat vodile poti na vse strani razsežne zemlje. Ker je bilo potovanje po samotnih cestah nevarno, so se potniki s tovari združili v karavane, da so si med seboj pomagali. Karavana, ki je tovorila tudi oba kipa, je odpotovala po Stari poti na sever v začetku meseca maja. Prvo noč so prenočili v današnjem

Moronu, drugi dan so prispeli do reke Luján, kjer so prespali na estanciji, ki je bila last Rosenda Oramas. Naslednji dan zgodaj zjutraj so hoteli nadaljevati potovanje, pa se eden od vozov ni premaknil. Če so še tako priganjali vole, so ti stali na mestu kot pribiti. Je bil tovor pretežak? Pogledali so in našli le dve manjši skrinji in nekaj zavojev trgovskega blaga. Začuden so še nadalje poganjali vole. Nič, voz se ni premaknil. Izložili so obe skrinji, voli so potegnili in voz se je premak-

Devica in nebeški Kralj me pošilja, da svobodim Orleans in te popeljem v Reims, kjer boš kronan in maziljen. Po nalogu Gospodovem ti izjavljam, da si kraljev sin in pravomočni dedič Francije!”

Poldrugi mesec kasneje se je Ivana na belem konju in v viteški bojni opravi podala v boj za osvoboditev domovine. Vojake je spodbujala h krščanskemu življenju, sama pa je kazala tako moralno moč, da so jo vsi nehote spoštovali in ubogali. Kmalu je pregnala Angleže izpred Orleansa ter osvobodila vso srednjo in vzhodno Francijo. 17. julija je že spremljala kralja v Reims na kronanje

in s tem izpolnila svojo nalogo. Ime zmagovalke pri Orleansu je opajalo ti-soče novih bojevnikov za popolno osvoboditev domovine. Kralj Henrik VII. je pod vplivom reimskega nadškofa podpisal sramotno premirje z Angleži, ko je ljudstvo hotelo osvoboditi Pariz.

Ivana zase ni iskala ničesar, čutila pa je, da ne sme odnehati, dokler domovina ne bo svobodna, zato se je spomlad leta 1430 vrnila na bojišče. Dosegla je še nekaj uspehov, pri izpadu iz mesta Compiègne so jo zajeli Angleži. Začelo se je zadnje leto njenega življenja, leto ponižanja, trpljenja in najvišje žrtve. Postavili so jo pred sodni zbor, ki ga je

vodil škof Peter Cauchon, ki ga je osvobodilna vojska pregnala k Angležem in se je hotel nad Ivano maščevati. Za obsodbo pred svetnim sodiščem ni bilo najmanjše podlage, zato je prišla pred cerkveno - zaradi „krivoverstva in čarovništva“. Krivična in mučna sodna razprava se je vlekla pet mesecev, dokler ni bila 29. maja 1431 razglašena za nepoboljšljivo grešnico in obsojena na smrt na grmadi. Obsodbo so izvršili 30. maja 1431 v Rouenu. Nekaj več kot osemnajstletna Ivana je pred smrtjo glasno molila za vse navzoče. Izdihnila je z Jezusovim imenom na ustnicah, s trdnim zaupanjem, da je njena daritev Bogu všeč.

nil. Zopet so naložili tovor in presenečeni ugotovili, da ga ni mogoče premakniti. Karavana se je ustavila, vsi priganjači so se zbrali ob vozu z obema skrinjama. Neki radovednež je predlagal, naj odložijo eno od obeh skrinj. To so tudi storili, pognali vole, a voz je obstal nepremično na mestu. Odložili so drugo skrinjo in brez težav so voli potegnili in pognali voz v tek. Radovedno so odprli prvo skrinjo in v njej našli kip Marije Brezmadežne.

„Čudež, čudež,“ se je širil glas med priganjači karavane, ki so bili pretreseni. Preprosti, trdi možje so na kolenih počastili Devico, ki si je izbrala na neskončni pampi kraj za svoje bivanje. Kip Brezmadežne so postavili na preprosto mizo v hiši Rosenda. Čez nekaj dni je karavana nadaljevala pot na sever do Sumampe, kjer še danes častijo kip Matere Božje z Jezuškom kot Marijo Tolačnico.

Češčenje Brezmadežne se širi

Kmalu so na estanciji Rosenda zgradili majhno kapelico iz blata s slamnato streho, kamor so postavili kip Brezmadežne. Vsak dan je naraščalo število obiskovalcev, ker je Devica Marija delila milosti; veliko bolnikov je ozdravilo. Na kip je zvesto pazil črni suženj Ma-

nuel, ki je bil priča prvemu čudežu. Skrbel je, da je vedno gorela luč na oltarčku, krasil je Marijin kip s cvetjem in se sploh posvetil Njej.

Štirideset let kasneje so zadnji prebivalci zapustili estancijo, ki je propadla, in kapelica je ostala osamljena in zapuščena. Le črni Manuel je skrbel zanjo in ohranjal živo pobožnost. Še nekoga je skrbel samotna kapelica in kip Brezmadežne. Gospa Ana de Matos, vdova Segueira je bila lastnica velike estancije na desnem bregu reke Luján. Prosila je oskrbnika zapuščene estancije, naj ji prepusti kip Marijinega brezmadežnega spočetja, da bo zanj poskrbela in sezidala kapelico ter zavetišče za romarje. Oskrbnik de Oramas je sprejel ponudbo. Gospa Ana mu je dala nekaj denarja in odnesla kip Brezmadežne na svoj dom. Dve noči zaporedoma je kip izginil in se čudežno pojavil v preprosti zapuščeni kapelici. Ana de Matos je o tem obvestila škofa v Buenos Airesu. V slovesni procesiji, ki jo je vodil škof Cristobal de Mancha y Velasco so prenesli Marijin kip na desni breg reke Luján. Tokrat jo je spremljal tudi njen zvesti služabnik črni Manuel.

Na estanciji v Lujanu so pripravili majhno kapelico za Našo Gospo. Kmalu je bila premajhna, zato so jo povečali in blagoslovili na praznik Marijinega brez-

madežnega spočetja, 8. decembra 1685.

Vrstila so se čudežna ozdravljenja. Vas okrog kapele se je večala in 23. oktobra 1730 so proglasili župnijo „Naše Gospe ob reki Luján“. Duhovnik José Andujar je bil njen prvi župnik. Ker je bila kapela premajhna, so kasneje sezidali novo svetišče Naše lujanske Gospe leta 1762.

Lujanska Devica je zavetnica argentinskega naroda

Število romarjev je vsako leto naraščalo. Škof msgr. Federico Aneiros je poklical gospode lazariste, da bi poskrbeli za duhovne potrebe romarjev. Leta 1872 so prišli in od tedaj oskrbujejo romarsko svetišče.

Današnja baziliko je pozidal Francoz duhovnik Jorge Salvaire. Bil je velik misijonar med Indijanci. Ko so ga nekoč hoteli ubiti, se je zaobljubil Mariji, da ji bo povečal svetišče, če ga bo rešila. V tistem trenutku je prišel v taborišče poglavarjev sin in ga rešil gotove smrti. Duhovnik Salvaire je izpolnil obljubo in zgradil današnjo baziliko, ki je bila dovršena leta 1935. Zidana je v francoskem gotskem slogu XIII. stoletja. Bazilika je dolga 104 metre in široka 68 metrov. Je lepa veličastna stavba z dvema stolpoma, ki merita v višino 106

S takšnimi vozovi na dveh kolesih so vozili dva kipa Matere Božje...

Nekdanja cerkev v Lujanu, ki je sprejemala romarje, dokler niso zgradili sedanje bazilike.

metrov. Velika okna imajo prelepe francoske vitraje. Na glavnem oltarju je prvotni kip Brezmadežne iz žgane gline. Oblečena je v belo obleko, vezano z zlatom; prav tako tudi sinji plašč, iz katerega se vidijo le k molitvi sklenjeni roki in ovalni obraz. Ima svetle, modre oči in milosten pogled. K Njej se zateka jo z velikim zaupanjem romarji vseh starosti in stanov. Prepričani so, da je Virgencita - Devičica njihova vsemogoča priprošnjica pri Bogu.

Papež Leon XIII. je potrdil njen praznik 8. maja in blagoslovil zlato krono. Leta 1887 jo je škof msgr. Federico de

Aneiros slovesno kronal. Lujanska Marija je zavetnica Argentine, Paragvaya in Urugvaya. Pred lujansko Devico je pokleknil tudi sveti oče Janez Pavel II. in ji poklonil zlato vrtnico, ko je leta 1982, med malvinsko vojno, obiskal Argentino in molil za njeno rešitev.

Posebno ganljivo je romati peš v Luján. Kilometre in kilometre dolge kolone romarjev prehodijo 60 km razdalje iz Buenos Airesa do Lujana. V jubilejnem letu 2000 je milijon romarjev, ki so prišli peš, počastilo lujansko Devico. Peš romanje je treba doživeti, ne da se ga popisati.

Luján - argentinske Brezje

Prvo slovensko skupinsko romanje je bilo leta 1936. Organizirala sta ga gg. Janez Hladnik in Jože Kastelic, takratna izseljenska duhovnika. Leta 1948 so se jim pridružili begunci pod vodstvom msgr. Oreharja. Od takrat romamo vsako leto skupaj z našimi dušnimi pastirji. Romanje v Luján gotovo zbere največ Slovencev in njihovih v Argentini rojenih potomcev. Slika brezjanske Marije Pomagaj je bila nekaj časa v baziliki, sedaj pa je v kripti na častnem mestu med podobami Marije drugih narodov. K Njej se zatekamo in jo prosimo pomoči.

*O Marija, naša Mati
Devica lujanska.
Brani nas in vodi nas v nebeško
domovino.*

Jeremija KALIN *Plapolá bandero brezjansko.*
(Tine DEBELJAK) *Svetogorska zastava.*

*Pritrkujejo véliki zvonovi.
Gre procesija v baziliko lujansko.
Nad mestom tujim slovenska pesem plava
v domovini novi.*

*Mogočni stolpi ob reki sveti,
mogočne priče:
Narod v Narodu z Marijo, trikrát Čudotvorsko:
Marija Lujanska v kreoljski kareti
s pesmijo slovensko čez trg se pomiče -
z Marijo Brezjansko... z Marijo Svetogorsko...*

*O, Mnogoimena! Marija Ena!
Mati vseh narodov! Ščit vseh plemen!
Kraljica kronana obeh domovin!
Na vseh celinah v vseh jezikih češčena!
Blagoslovljena izmed vseh žen!
Mati Odrešenika - vseh celin!*

*Imena menjaš - vsa v sladka! in nošnje,
obiskuješ vse narode s prikazovanjem,
Sama izbiraš Svojim bivanjem kraje,
da vedno med nami Si, da naše prošnje
so blizu Ti Srcu, blizu Smehljajem,
bliže Roki, ki dáje.*

*Ti daješ brezdomcem nam domove:
na pragih hiš naših nas čakajo deca,
domačnost izb naših: kót - Tvoja slika!
Izprosi mladosti tej vse blagoslove!
Dvigni omahujočega, ki brezmočno kleca!
Povrni ga v skupnost, kdor se ji odmika!*

*Rokàm nalij sil, da si služijo hleba.
Telesom zdravja, bolnikom ozdravljenja,
umirajočim tolažbe! Umrle pospremi
na Rôkah Svojih v blaženstvo néba!
Času zmedenemu oslepljenja
s Svojo Dlanjó kot z Lučjo posnemi!*

*Brezdomovincem daješ domovino:
iztrgan v viharju iz prsti rodne,
vrtinčen v Besu, od žeje presúšen,
naj v prst tu primem s s korenino:
Praded bom potomcem te zemlje plodne! -
Mar zarod moj v veke živi naj brezdušen?*

*Ti, ki obupancem daješ nove nade:
Obudi od smrti naš Up na vrnitev!
Čez oceane domov nas popelji!
Daj, da pokleknemo na pobitih prepade!
Da Osramočenim damó počastitev!
Da Dom uredimo po Tvoji Želji!*

*Da dvignemo Narod spet v Tvojo procesijo
skoz mesta... vasi... in polja... in klance...
s pesmijo Tebi, Kraljici Slovencev!
Da skrita bandera se spet razvéšijo,
skoz slavoloke gredo spet monštrance,
vsa okna da spet zapojó v cvetju vencev...*

*kot tu v Lujanu: vse v melodiji
slovenske pesmi - veličastna zahvala
Lujanski Mariji v kreoljski kareti...
Mariji Brezjanski... Svetogorski Mariji,
v zvonov pritrkóvanju... (kot z onstran zagrinjala,
ko naši zvoniki so smeli še peti...)*

*poje... vse poje v odmev, ki se nosi -
kot jata galebov - na naše Brezje...
Sveti Lujan! Z Domovino nam vez je
v pesmi romarski, ki tu kliče in prosi
k Mariji, Eni - Mnogoimenski:
Ščiti nas! Reši nas, Narod slovenski!*

Iz knjige: Mariji

Kardinal

ALOJZIJ STEPINAC

Lojze KUKOVICA

Oktober 1999. leta je Janez Pavel II. v marijanskem svetišču Marije Bistrice na Hrvaškem proglasil kardinala Alojzija Stepinca za blaženega. Ker se o tem dogodku v Duhovnem življenju še ni pisalo, smo smatrali za primerno, da posvetimo en članek temu velikemu pričevalcu za vero. Komunistični proces proti njemu iz leta 1946 nas Slovence spominja tragičnega procesa proti drugi veliki žrtvi komunistične justice in pričevalcu vere, našemu škofu Gregoriju Rožmanu, čigar 40-letnico smrti smo pred dobrim letom praznovali. Ta sestavek se opira na članek, ki je izšel v italijanski reviji „La Nuova Europa“ pod naslovom „Il Cardinale Stepinac, un testimone vilipeso“.

Kdo je bil kardinal Stepinac?

Alojzij Stepinac se je rodil 8. maja 1898 v Krašiču na Hrvaškem, v globoko katoliški družini s sedmimi otroki. Mati Barbara si je zelo želela, da bi njen sin Alojzij postal duhovnik, čeprav mu nikdar ni povedala te svoje želje. Morda celo v družini ni nihče vedel, da se je v ta namen postila trikrat na teden skozi 32 let, dokler Alojzij ni prišel do duhovništva.

S 17 leti se je Stepinac kot gimnazijec v Zagrebu odločil za duhovništvo. A ker je bila Avstrija v vojni (in Hrvaška je tedaj bila del avstrijskega imperija), so začeli klicati pod orožje tudi mlade študente. Med njimi so vpoklicali tudi Alojzija. Poslan je bil v oficirsko šolo na Reko in kmalu nato je s činom poročnika odšel na italijansko fronto. Leta 1917 je prišel v italijansko ujetništvo za 5 mesecev. Ko se je leta 1918 ustanovila „Tujska legija“, sestavljena iz prostovoljcev, z namenom, da se bori za ustanovitev nove države južnih Slovanov, se ji je pridružil tudi Alojzij, potem ko je zadnji avstrijski cesar Karel habsburški odvezal svojo vojsko prisrge zvestobe. Leta 1919 je bil odpuščen od vojakov. Tako se je kot svobodno državljani vrnil v novo ustanovljeno lastno državo, kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je nekaj let pozneje preimenovala v Jugoslavijo.

Alojzij ni šel takoj v semenišče, kot bi bilo pričakovati. Kot da bi bil neko-

liko pozabil na svoj duhovniški poklic. Vrnil se je na družinsko domačijo in se tam posvečal poljedelstvu skoraj 6 let. Nato je na željo očeta odšel v Zagreb in se vpisal na agronomsko fakulteto, na kateri pa ni dolgo vzdržal. Vrnil se je domov in se znova posvetil poljedelstvu. Ni mu bilo še povsem jasno, kakšna bo njegova bodočnost. Misli je celo na zakonsko življenje in se je v ta namen tudi že zaročil z nekim dekletom. A tudi to ni bilo nekaj dokončnega.

Znova je začel misliti na duhovništvo. Vpisal se je v bogoslovje in zagreb-

ški nadškof Bauer ga je poslal v Rim, v slavni zavod Germanik, kjer so vedno študirali tudi nekateri slovenski bogoslovci. V Germaniku je imel za sošolca in prijatelja našega znanega poznejšega duhovnika Ignacija Lenčka, s katerim sta se celo nekoč skupno povzpela na Triglav. Po končanih študijah je bil leta 1930 posvečen v duhovnika, ko mu je bilo že 32 let. Zagrebški nadškof ga je imenoval za svojega ceremoniarja, zato je tudi stanoval v nadškofijskem dvorcu v Zagrebu. Na tem mestu je lahko dobro spoznaval škofijo in njene duhovnike; poleg svojega uradnega posla je delal veliko tudi v dušnem pastirstvu zlasti s spovedovanjem in pridiganjem.

Zagrebški nadškof Bauer je bil tedaj že prileten in bolehen, zato je mislil na škofa pomočnika. Izvolitev je padla na mladega Stepinca, ki je bil komaj 4 leta duhovnik. To je bilo leta 1934. Ko je tri leta pozneje nadškof Bauer umrl, je postal Stepinac zagrebški nadškof.

V viharjih časih

Bližala se je druga svetovna vojna. Nadškof Stepinac se je ves predal pastoralnemu delu. Svojo pastirsko skrb je posvečal predvsem družinam, boju proti preklinjevanju in ustanavljanju novih župnij, zlasti v Zagrebu samem. 6. aprila 1941 je vojni val zajel tudi Jugoslavijo. Nemčija, Italija in Madžarska so zasedle deželo. Nekaj tednov pozneje je Ante Pavelič proglasil „nezavisno“ hrvaško državo. S tem je prenehala tudi Jugoslavija. Seveda nova hrvaška država ni imela polne svobode. Na Hrvaškem je tako poleg hrvaške vojske (ustaši) obstajala tudi nemška in italijanska.

Za Hrvaško so nastopili težki časi. Nova država je začela preganjati in zapirati ljudi. Stepinac je posredoval za vse in protestiral proti samovolji novih oblastnikov. Posebej se je zavzemal za pravoslavne, ki jih je nova vlada pogosto smatrala za izdajalce in špijone. Mnogo teh je bilo ustreljenih kot talcev. Nova država je morala prevzeti tudi nacistične zakone o „čisti arijski rasi“, kar je povzročilo nova preganjanja. Hrvaški episkopat je vedno znova protestiral pri Paveliču, kar je tako razdražilo vlado, da je ta ukazala Stepinca aretirati. Do tega sicer potem ni prišlo, množice pa so se zato vse vrste šikan proti

njemu. Obtoževali so ga prijateljstva s Srbi, z Judi in celo s partizani. Obtožbe so pa prihajale tudi s partizanske strani. Vsega hudega naj bi bila kriva Cerkev. Nadškof se seveda nikdar ni vtikal v politiko, boril se je le za človečanske pravice vseh preganjanih, pa naj so ti pripadali kakršnikoli skupini. Pogosto je ostro protestiral pri hrvaški vladi, na primer, ko je zvedel, da je bilo pobitih 29.000 ciganov. Vsi njegovi protesti seveda niso nič zalegli.

Nadškof Stepinac se je izkazal zelo velikodušnega tudi do slovenskih duhovnikov. Tristo od njih je sprejel v svojo škofijo, ko so jih Nemci pregnali iz Slovenije. Skušal je doseči tudi izpustitev drugih slovenskih duhovnikov, ki so bili zaprti v koncentracijskem taborišču Jesenovac.

Proti koncu leta 1943 se je vojna sreča začela obračati proti osnim silam. Sovjeti so prebili nemško vzhodno fronto, zahodni zavezniki pa italijansko. Vidno je postalo, da gre vojna proti koncu. Tedaj so na prizorišče vstopili bolj vidno tudi jugoslovanski partizani. Ko se je začela podirati osna moč na vseh bojiščih, so partizani začeli množično pobijati ne le umikajoče se Nemce in Italijane, ampak tudi in morda še predvsem ustaše in civiliste. Kot zadnje dejanje Paveliča pred begom s Hrvaške je ponudil nadškofu Stepincu, da bi v njegovem imenu predal oblast zmagojučim partizanom. Škof je seveda prošnjo odločno zavrnil z besedami: „*Ne vmešavajte me v politiko.*”

Pred vdirajočimi partizani se je začel dramatičen umik ustašev in nešteti civilisti proti Mariboru in naprej proti Avstriji, kjer so se izročili v roke Angležem. Ti pa so jih, kot so tudi nas Slovence, z zvijačo predali partizanom, katerih veliko večino so ti iz golega maščevanja pobili. Število teh pobitih brez najmanjšega postopka dosega približno 150.000.

Stepinac in komunistični režim

Še bolj tragična doba je nastopila za Stepinca in za Cerkev sploh, ko je prevzel oblast v Jugoslaviji komunistični režim. Predaja oblasti se je izvršila 8. maja in sicer pred nadškofovim dvorcem v Zagrebu. Komaj 9 dni za tem je bil

nadškof Stepinac prvič aretiran in podvržen zasliševanju, ki je trajalo celih 17 dni. To bi se verjetno še nadaljevalo, ko ne bi bil prišel v Zagreb Tito, ki se je hotel sniti tudi s predstavniki Cerkve. Nadškofa so za to priložnost spustili na svobodo, ker je ostalo duhovništvo Titu izjavilo, da je edini Stepinac tisti, s katerim mora nova država urejati cerkvene odnose. Že v prvem srečanju je dal Tito Stepincu in ostalim škofom dosti jasno vedeti, da bi se morala jugoslovanska katoliška Cerkev spremeniti v neke vrste narodno Cerkev, kot je to že bila pravoslavna Cerkev. To je bila od tedaj naprej glavna točka nesporazumov med jugoslovansko vlado in Cerkvijo in hkrati tudi tisto, kar je končno sprožilo postopek proti Stepincu in drugim jugoslovanskim škofom.

Komunizem je kmalu pokazal svoj pravi obraz. Zaprl je vse katoliške šole, odpravil verouk v državnih šolah, začel se pollaščati cerkvenega premoženja. Celu obsojencem na smrt in umirajočim je preprečeval duhovno pomoč. Proti vsem tem ukrepom je Stepinac ostro protestiral pri vladi, seveda brez vsakega uspeha. Zatiranje in šikaniranje Cerkve je v kratkem času doseglo takšno mero, da so vsi jugoslovanski škofje sklenili nasloviti na svoje vernike skupno pastirsko pismo. To je bilo septembra 1945. V pismu so javno zahtevali med drugim popolno svobodo katoliškega tiska, vrnitev katoliških šol, verski pouk v državnih šolah, svobodo združevanja za katoličane, svobodo karitativne dejavnosti, spoštovanje neodtujljivih osebnih svoboščin in še in še.

Reakcija vlade na pismo, ki se je prebralo v vseh cerkvah, je bila silovita. Vse škofove podpisnike pastirskega pisma je vlada razglasila za reakcionarje in fašiste in zato vredne smrti. Istočasno je po vsej državi komunistična stranka uprizorila množične ljudske demonstracije. Vsem je bilo seveda jasno, da je bil glavni pobudnik pastirskega pisma nadškof Stepinac, predsednik jugoslovanske škofovske konference in tudi prvi podpisnik pisma. Zato je bila vladna gonja naperjena v prvi vrsti proti njemu. Na podlagi te kampanje, ki je trajala skoro eno leto, je bilo lahko predvideti, da bo prej ali slej prišlo do aretacije in procesa proti Stepincu. To se je tudi zgodilo natančno eno leto po obja-

Kardinal Stepinac je imel izreden smisel za pravičnost in resnico, zato ga komunistični režim v Jugoslaviji ni mogel zlomiti. Po vzoru, ki ga je jugoslovanska oblast uporabljala tudi drugod, so ga obtožili sodelovanja z ustaši in Nemci, ga zaprli in, kot kažejo zadnja dognanja, tudi zastrupili. V njegovih kosteh so namreč ob zadnjih preiskavah odkrili strup. Po smrti so mu dali izrezati srce in ga, kot pričajo dokumenti, po zgledu afriških držav obredno zažgali. Oblast je vseskozi širila laži o kardinalu in na ta način blatila katoliško Cerkev in hrvaški narod. Kot je znano, je kardinal med vojno pomagal tudi Slovincem, posebej duhovnikom, izgnanim iz mariborske in ljubljanske škofije.

Družina, 17. 5. 1998

vi pastirskega pisma, 7. septembra 1946. Tega dne je bil podpisan odlok o aretaciji Stepinca in o sodnem postopku proti njemu.

Iz mnogih znakov je bilo tudi že vnaprej jasno, da ne bo šlo za kak resen, nepristranski sodni postopek, ampak za farso sodnega postopka. Prav tako kot se je zgodilo pri nas v postopku proti škofu Rožmanu. Vsem je bilo jasno, da je bil Stepinac že vnaprej obsojen brez ozira na to, ali se mu bo kaj dokazalo ali ne. Proces je bil insceniran predvsem zaradi mednarodnega odmeva; svet naj bi verjel v nepristranost in pravičnost komunistične justice.

Preiskovalni sodnik pri Stepincovem procesu je bila oseba, katero je nadškof svoječasno rešil iz rok ustašev. Stepinac se je takoj na začetku procesa odpovedal možnosti, da bi imenoval svojega advokata-branilca. Enako se je odpovedal, da bi vložil priziv proti sodbi, naj bi ta bila že kakršnakoli. Sodišče mu je potem samo dalo dva advokata, ki sta pa imela zelo omejeno možnost Stepincu pomagati. Samo eno uro je vsega skupaj advokat lahko govoril z obtožencem, in ko je bil proces končan, sta imela advokata samo tri dni časa za študij aktov in za pripravo obrambe. Že v prvi izjavi pred sodiščem je Stepinac tudi izjavil, da je samo sveti sedež pristojen za urejanje odnosov med državo in Cerkvijo. „*Mene boste lahko obsodili*”

- je izjavil - *tudi naše duhovnike in vernike, a s tem se položajne bo zboljšal, temveč le še poslabšal. Za Cerkvijo stoji Jezus Kristus sam. Dobro se zavedajte, da je Kristus njen temeljni kamen.*"

Glavni javni tožilec je takoj na začetku proglasil Stepinca za „zločinca in izdajalca domovine ter koristi ljudstva“. Obtožil ga je, da je sodeloval s Paveličem in z nacisti z namenom, da bi obogatil Cerkev in povečal njeno politično moč. Kot škof da je imenoval kaplane v ustaško vojsko. Obtožil ga je seveda še mnogo drugih zločinov. V tem sovražnem ozračju se je pričel ta „nad vse žalosten proces“, kot ga je označil Pij XII., zato tudi ni bilo težko predvideti, kakšen bo izid.

Ves čas procesa je ostal nadškof Stepinac popolnoma miren. Dajal je le prav kratke in redke odgovore. Takoj na začetku je prosil dovoljenja, da bi podal kratko izjavo in ko mu je bilo to odrečeno, je ostal miren. Ko ga je tožilec obtožil, da je imel rajši ustaški teror kot komunističnega, je mirno odgovoril: „Tega nisem nikdar rekel. Nimate nobenega dokaza za to.“ In ko so mu očitali, da je delal v škodo lastnega naroda, je odgovoril: „Ali morete doprinesiti en sam dokaz za to delovanje?“ In na obtožbo, da je silil pravoslavne k prestopu v katoliško vero, je odgovoril: „Z moje strani ni bil nikdar nihče prisiljen vstopiti v katoliško Cerkev.“ Glede njegovih odnosov s Svetim sedežem je bil vprašan, koliko informacij je poslal med okupacijo v Vatikan. Odgovoril je: „O tem nisem dolžan dati nobenega odgovora.“ Ko so mu nato pokazali neko listino, ki naj bi jo bil on poslal na Sveti sedež, je odgovoril: „Tega nisem napisal jaz.“ In res so v arhivih vatikanskega tajništva brez uspeha iskali kakšno podobno listino. Našli so pa neko pismo brez žiga in podpisa in brez odpošiljatelja.

Najboljši odgovor, ki ga je Stepinac dal tožiteljem, je bil oni na koncu izpraševanja, ko mu je bila dana možnost besede. Takole je rekel: „Na vse vaše obtožbe odgovarjam, da je moja vest mirna... Nimam namena, da se zagovarjam sedaj in tudi ne bom vlagal priziva proti sodbi... Nihče ni tako naiven, da ne bi spoznal, da za obtožbe-

nim Stepincem' sedi na zatožni klopi zagrebški nadškof in hrvaški metropolit, predstavnik katoliške Cerkve v Jugoslaviji..." Potem je kratko odgovoril na posamezne obtožbe, je omenil nasilstva, ki so ga bili deležni premnogi duhovniki in verniki, od katerih so bili mnogi umorjeni brez vsakega postopka. Govoril je tudi o smešenju cerkve med volitvami in po šolskih knjigah. Na koncu je imel nekaj besed tudi o komunistični partiji, resnični tožilki Stepinca.

Stepinčev govor je trajal samo 38 minut. Končal ga je z besedami: „Pripravljen sem umreti za svojo vero in za Cerkev.“ Nekdo je hotel posnemati govor, pa mu je policija to preprečila. Obtožba je predstavila 58 prič, obramba pa 35: od treh zadnjih je bilo pripuščenih le 7, katere je publika zmerjala s fašisti, ustaši in reakcionarji. Med pričami je bil tudi Šeper, poznejši kardinal, potem različni univerzitetni profesorji, nekateri pravoslavni popje, en primarij univerzitetne klinike, pravoslavac, ki je bil že obsojen na smrt od ustašev, ker je v kliniki zdravil partizane, ki jih je skrival Stepinac. Po izjavah prič je bila spet dana beseda nadškofu, ki je zaključil svojo obrambo z besedami: „Ponavljam tukaj pred vami vse mi, pred Bogom, pred diplomatskim zborom, če je tukaj v dvorani, pred tujimi časnikarji, da sem nedolžen; moja vest mi ne očita ničesar in bodočnost mi bo dala prav.“

11. oktober je bil določen za sodbo. Ta se je končala z besedami: „Dr. Alojzije Stepinac je obsojen na 16 let ječe in prisilnega dela ter izgubo državljanstvih in političnih pravic za 5 let...“ Tri dni pozneje je Sveti sedež dal izjavo, s katero ugotavlja, da so zapadli izobčenju tisti, ki so spravili nadškofa pred civilno sodišče in ki so mu direktno ali indirektno s silo onemogočili izvrševati cerkveno oblast.

Reakcije na obsodbo v civiliziranem svetu so bile množične. Ena teh je tudi presenetila v nasprotnem smislu: srbska pravoslavna Cerkev je po svojem patriarhu odobrila postopanje komunistične justice. Po drugi strani pa je prav, da navedemo tudi mnenje srbskega narodnega heroja Milovana Djilasa, ki je med srečanjem s slavnim hrvaškim umetnikom Mestrovičem, ki ga je vprašal, kaj meni o Stepincu in o procesu proti njemu, dejal: „Če naj govorim po resnici, mislim, in nisem jaz edini, ki tako mislim, da je Stepinac pošten človek, neupogljiv značaj. Bil je obsojen nedolžen. Toda pogosto se v zgodovini dogodi, da so zaradi zgodovinsko-političnih razlogov obsojeni pravični.“

Obsodba je bila izrečena. Treba jo je bilo izvršiti. Nadškof je bil zaprt v Lepoglavu, kakšnih 60 kilometrov od Zagreba v nekoč znameniti opatiji Pavlincev, ki je bila ustanovljena leta 1244 in ki jo je leta 1786 cesar Jožef II. dal zapreti. Pozneje je bila spremenjena v jetnišnico, v kateri je bilo prostora tudi za 10.000 pripornikov. Ta ječa je bila torej prvo bivališče obsojenega nadškofa Stepinca. Prvi obisk sta mu naredili njegova mati in njegova sestra Štefanija, kot so dovoljevala jetniška pravila.

Neprijeten zapornik

Kmalu so začeli prihajati k Stepincu drugačni obiski. Prvi uradni obisk mu je naredil predsednik republike Hrvaške Bakarič, ki je ponudil Stepincu nič manj kot izpustitev, če bi zanjo zaprosil in zapustil deželo. Stepinac te ponudbe, ki se je večkrat ponovila, nikdar ni sprejel. To je bil znak, da je Tito hotel na nek način popraviti pred svetovnim javnim mnenjem storjeno napako. Drugič ga je obiskal nek inozemski časnikar z enako ponudbo: „Tito vas je pripravljen spustiti na svobodo, le morali bi v kakšen

samostan ali pa zapustiti deželo za vedno." Stepinac pa je preprosto odgovoril: „Sem popolnoma indiferenten glede svoje bodočnosti. Toda ne zavisi od maršala Tita, če naj grem v samostan ali pa kam drugam. To odvisi izključno od svetega očeta in od nikogar drugega." Ko ga je časnikar vprašal, če ima kaj povedati zunanjemu svetu, je Stepinac odgovoril: „Ne, ničesar. Sem zadovoljen, da trpim za katoliško Cerkev. Od papeža odvisi, če bom kdaj znova nastopil svojo službo... Me ne zanima, da bi bil oproščen. Vem, zakaj trpim. Če me Tito hoče osvoboditi, naj o tem govori s Sveto stolico. Cerkev se ne more dati usuznjati nobenemu režimu nobene države."

Ameriško javno mnenje ni dalo mirno spati maršalu Titu. Leta 1951 je vlada izdala dekret, s katerim je bil Stepinac spuščen iz ječe in mu je bila ječa zamenjana za „pogojno svobodo za ostali čas njegove obsodbe". Z drugo besedo, bil je konfiniran v svoji domači vasi Krašič. Ko so ga nekateri časnikarji vprašali, kako se počuti v novem položaju, je dejal: „Zame je popolnoma isto. Kraj ni važen. Kjerkoli se nahajam, izpolnjujem svojo dolžnost. In ta je: trpeti in delati za Cerkev." In na je vprašanje, zakaj ne zaprosi za pomilostitev, je dejal: „Ker sem nedolžen. Nisem storil ničesar proti tej državi."

20. novembra 1952 je Pij XII. nadškofa Stepinca imenoval za kardinala. Jugoslovanska vlada je novico sprejela z besom. Pretrgala je diplomatske odnose s Sveto stolico in sprožila veliko gonjo, sedaj že ne več toliko proti Stepincu, ampak proti Sveti stolici. Na nekem mitingu je Tito kmalu po tem dogodku dejal: „Vatikan vodi imperialistično politiko... Vatikan je težko žatil Jugoslavijo, ko je imenoval za kardinala vojnega zločinca Stepinca. Če Stepinac hoče, gre lahko v Rim, vendar naj ne misli, da bi kdaj spet lahko prišel nazaj v Jugoslavijo."

V Krašiču je Stepinac veliko trpel. Duševno in telesno, vendar je oboje prenašal junaško mirno. Kljub vsej zdravniški pomoči, ki mu je prihajala celo iz inozemstva, se je njegovo zdravje kmalu začelo resno slabšati. Končno so zdravniki ugotovili tudi vnetje pljuč.

10. februarja leta 1960 je bilo jasno, da se življenje kardinala Stepinca izteka. Sam je zaprosil za poslednje zakramente, prosil je za posvečeno svečo in nato izdihnil, z očmi uprtimi v podobo Marije Pomagaj, spomin na njegovo mater Barbaro - podobo, pred katero je tolikokrat skupaj z starši, brati in sestrami opravil družinsko molitev.

Sodbo o kardinalu Stepincu je Cerkev že izrekla. Že nekaj dni po njegovi smrti je papež Janez XXIII. izjavil: „Njegovo dolgo trpljenje, ki je trajalo 15 let, ko je bil izgnanec v svoji lastni domovini, mirno in vzvišeno dostojanstvo njegovega trpljenja, mu je pridobilo občudovanje in priznanje vsega sveta..." Končno sodbo pa je o Stepincu izrekel Janez Pavel II., ko ga je oktobra 1998 v osrednjem hrvaškem svetišču Marije Bistrice proglasil za blaženega. Imenoval ga je 'mučenca vere in Kristusove Cerkve'. To se je zgodilo v stoletju, ki je naredilo Cerkev za 'Cerkev mučencev'. „Kardinal Stepinac je veliki pričevalec, veliki svetilnik Cerkve, luč, prižgana v neizčrpnem viru milosti, ki je Kristus Gospod."

PLEMENITO IN VISOKO MORALNO DEJANJE

Lani avgusta je Janez Pavel II. spregovoril na svetovnem kongresu zdravnikov, ki opravljajo presaditve organov, ko je pred štiri tisoč zdravniki in vso svetovno javnostjo povedal, da so presaditve organov izjemna, plemenita dejanja, saj lahko nekemu podaljšajo, včasih celo rešijo življenje. Zato je potrebno vsa taka združenja podpirati in pospeševati tudi razvoj medicine v tem smislu.

Danes je medicina tako napredovala na tem področju, da se lahko s presaditvami marsikateremu bolniku reši življenje. Danes je že skorajda rutinska operacija presaditev jeter, ledvic, srca, pljuč, kostnega mozga, trebušne slinavke, očesne roženice, raznih tkiv, delov črevesja in celo posameznih okončin. Samo tisti ljudje, ki so od blizu spoznali trpljenje ljudi, ki morajo vsak dan hoditi na dializo, da lahko živijo, vedo, kako pomembne so presaditve ledvic.

Evropsko povprečje je 17 organov na milijon prebivalcev za presaditev.

Tudi zato se je Cerkev aktivno vključila v osveščanje ljudi na tem področju. K takim plemenitim dejanjem je potrebno ljudi stalno in povsod spodbujati.

30. decembra 2000 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu SARA SANTOLARIA KAVČIČ, hči Ricarda in Marije, roj. Kavčič. Botra sta ji bila Marjeta Kociman Pregelj in Pablo Garcia, krstil pa France Cukjati.

NOČNI POGOVOR

Wilhelm HÜNERMANN

Na bazarjih, v romarskih prenočiščih in sploh vsepovsod se je govorilo o Galilejcu, ki je v templju bičal trgovce in oderuhe. Tisti, ki se jim je zdelo, da so jih trgovci opeharili, so si škodoželjno meli roke in govorili: „Pogumen mož je ta Nazarečan! Sam proti celi bandi velikoduhovniških hlapcev in tempeljskih straž! Pravi čudež, da ga niso zaprli!”

„Ta pasja drhal si ne upa niti ziniti vpričo tako pogumnega moža!” je menil drugi. „Bojijo se ga prijeti tudi zato, ker dela čudeže!”

„Da, res je čudodelnik!” je pritrdil čolnar iz Kafarnauma. „S svojimi očmi sem videl, kako je ozdravljaval hrome, slepe in bolne, katerim noben zdravnik ni mogel več pomagati!”

„Rad bi ga videl!” si je glasno zaželel neki Jud.

„Kje se zadržuje?”

„O, gotovo bo kje v revni četrti s svojimi učenci večerjal velikonočno jagnje!” je menil njegov sosed.

„Moram ga videti!” se je odločil sivolasi pastir iz Betlehema. „Morda je on tisti Obljubljeni, ki ga vsi pričakuje-mo!”

Jezus je s svojimi učenci ostal v Jeruzalemu sedem dni. Med množico radovednežev, ki se je natrla okoli nje-ga, kakor hitro se je prikazal, je bilo tudi mnogo takih, ki so ga iskali zaradi drugačnih, bolj častnih namenov. Onemogli in pohabljeni, slepi in hromi so se vlekli za njim, mu zastavljali pot in na vso moč kričali, naj jim pomaga. Bilo je, kakor da bi se vse beda jeruzalemskega podzemlja splazila iz njihovih umazanih brlogov. In iste roke, s katerimi je v templju vihتل bič, je sedaj polagal na ušiva, krastava bitja. Čudež ljubezni je osrečeval nesrečnike.

Čudeži, ta nezaslišana znamenja Kristusove dobrote so se dogajali zdaj na enem, zdaj spet na drugem koncu Jeruzalema. Vse mesto se je čudilo.

Duhovniki in farizeji so gledali nanj s strahom in z zavistjo. Ljudje so pridri-li z vseh strani, kakor hitro se je kje prikazal. Na izrednem zasedanju Velikega zbora se niso mogli zediniti, kaj naj storijo. Celó same Antonijeve trdnjave se je polastil nemir. Rimljanom niti malo ni bilo všeč, da so se ljudje tako množično zbirali. Nekajkrat se je že zgodilo, da je iz takšnih množičnih shodov vzplamtel upor. Legionarji so morali kar naprej razganjati ljudstvo. Mestni poveljnik je bil tudi že prijel Jezusa, vendar ni imel za to prav nobenega vzroka - noben zakon ni prepovedoval zdravljenje bolnikov. In čudno. Pilat sam, ki je med velikonočnimi prazniki vsako leto bival v Jeruzalemu, je ukazal, naj pustijo Galilejca pri miru. Slišal je bil namreč, da je ta mož z bičem udaril po tempeljski drhali, in to ga je zelo zabavalo. Iz srca je tisto sramoto privoščil napihnjeni sodr-gi. Dovolj težav so mu Judje povzročili pri gradnji akvadukta, in pravzaprav se tudi še sedaj niso popolnoma umirili. Galilejec naj kar nemoteno vihti bič nad tempeljsko kramarijo. Dokler se ne bo lotil Rimljanov, ga bodo tudi oni pustili pri miru.

Pa tudi med samimi člani Velikega zbora je bil mož, ki je Galilejca skrivaj občudoval. Pogosto se je čisto preprosto napravljen pomešal med množico, ki je oblegala Jezusa. Občudoval je Učenikova velika dejanja, še bolj pa je strmел nad globoko modrostjo, ki so jo razodevale njegove besede. Marsikatera misel tega Galilejca je bila podobna mislim njegovega starega Učitelja Hillela.

Nekega večera po sončnem zahodu se je odločil. Oblečen preprosto - bogati člani Velikega zbora se niso nikdar oblačili tako kakor drugi ljudje - je hitel skozi Ofelovo ulico, našel končno hišo, za katero je zvedel, da v njej Jezus stanuje in vstopil.

Gospod je bil utrujen od neprestane-ga hrupa in je prosil učence, naj ga pustijo samega. Tiho je sedel v skoraj

neopremljenem prostoru. Grobo izdelana glinasta svetilka je medlo osvetljevala mrzle stene. Začuden je pogledal, ko je vstopil Nikodem in ga v zadregi prosil, naj mu oprosti, ker ga moti ob tako pozni uri. Obiskal bi ga bil že podnevi, vendar ni mogel zaradi ljudi, ki so ga neprestano oblegali. Jezus ga je pogledal. Nikodem je čuti, kako prodira ta pogled v najbolj skrite kotičke njegovega srca. Sram ga je bilo. Galilejec ve, zakaj je prišel ob tej nočni uri. Visoki dostojanstvenik in znani farizej se je bal zasmehovanja svoje nadute stranke. V zadregi je pohitel s svojo željo:

„Rabi, vemo, da si prišel od Boga kot učitelj, kajti nihče ne more delati znamenj, kakor jih ti delaš, če ni Bog z njim.”

Kljub svoji bojazljivosti je Nikodem prišel k Jezusu. Iskreno hrepenenje po resnici je bilo v njem dovolj močno. In Učenik je to vedel. Toda, kaj koristi spoznanje, če ni z njim združeno popolno spreobrnjenje duha, če se človek v svoji duši ne prerodi? Zato mu je odgovoril: *„Resnično, resnično ti povem, če se kdo ne rodi od zgoraj, ne more videti božjega kraljestva.”*

Nikodem ga zbegano vpraša: *„Kako se more človek roditi, če je star? Mar more vdrguč v telo svoje matere in se roditi?”*

Gospod mu je razložil, da ni mislil na telesno rojstvo, ampak na prerodenje iz vode in duha; kar se namreč rodi iz mesa, je meso, kar pa se poraja iz duha, je duh.

Skrivnostne besede! Voda in duh! Nočnemu obiskovalcu se je začelo svitati, da govori Jezus o krstu, kakršnega je delil Janez ob Jordanu. Tudi on je mislil na notranje prerodenje, ko je klical množičam: *„Methanoeite! Spreobrnite se!”* To duhovno prerodenje mora res biti nekaj skrivnostno velikega. Kakor ne moreš ujeti pomladnega vetra, ki ti pihlja mimo vrat, tako tudi ne moreš doumeti skrivnostne globine tega novega rojstva. Kakor da bi Učenik bral njegove misli, je nadaljeval:

„Veter veje, koder hoče, njegovo šumenje slišiš, pa ne veš od kod prihaja in kam gre. Tako je z vsakim, ki je rojen iz Duha.”

Član Velikega zbora ga še vedno ni popolnoma razumel. Jezus je zmajeval z glavo in smehljaje dejal:

„Ti si učitelj v Izraelu in tega ne veš?”

Nikodem je zardel. Oh, da, saj ve, kako malo duha tiči v tistih šolskih preprih med farizeji, ko pikolovsko in ozkosrčno razlagajo postavo. Po pravici mu lahko očita, ker pripada njihovi družini. Moral bi se rešiti teh utesnjujočih vezi, ki ga pritiskajo k tlom. Šele potem bi se lahko dvignil v svetle višave novih spoznanj. Gospod je spet poprijel njegovo misel ter nadaljeval:

„Nebesa bi morala biti naša domovina, ne ta svet. Potem bi lahko hrepeneli po duhovnih rečeh.” Nato je govoril o poslancu večnih višav, ki bo povzdignjen tako kakor nekoč bronasta kača, da bodo vsi, ki se bodo vanj ozrli, živeli. Kakor sveto razodetje njegovega poslanstva so slovesno donele besede odrešenja:

„Bog je namreč svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet obsodil, ampak, da bi se svet rešil po njem. Kdor veruje vanj, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega božjega Sina.”

Nikodem je sunkovito vstal, se zasrtnel v Učenika, vedoč, da to ne govori o nikomer drugem kakor o samem sebi. To uro se mu je razodela božja slava. Že tisto, kar je bil prej slišal, je v njegovih ušesih zvenelo tuje in nenavadno; kar pa je sedaj zvedel o Kristusu, je postavilo na glavo vse njegove dosedanje nazore. Odrešenik, o katerem je Jezus govoril, ni bil niti malo podoben Mesiji, ki so ga pričakovali. Saj so upali, da bo Mesija mož, ki jih bo predvsem politično osvobodil. Zdelo se mu je, kakor da bi zašel v snop luči, ki ga je z nadzemskim bleskom popolnoma zaslepila. Ne da bi trenil je sledil Gospodovim besedam:

„Sodba pa je v tem, da je prišla luč na svet in so ljudje bolj ljubili temo kakor luč, kajti njihova dela so bila hudobna. Kdor namreč dela hudo, sovraži luč in ne pride k luči, da se ne bi pokazala njegova dela. Kdor se ravna po resnici, pride k luči, da se pokažejo njegova dela, ker so narejena v Bogu.”

Zbegan, ponižan a hkrati neizmerno srečen, je Nikodem taval skozi ulice. Ni in ni mogel odtrgati svojih misli od zadnjih Učenikovih besed. Mu ni tiho očital, ker se je tudi on sramoval luči in si je strahopetno izbral temo, da bi prišel k njemu? Ali ne pomeni to že tudi zahte-

vo, naj javno izpove vero? „Kdor se ravna po resnici,” je bil dejal Gospod. Resnica torej ni samo spoznanje, ki si ga prisvojiš, ampak spoznanje, ki mora postati življenje ter v temelju spremeniti človeka. Potem šele postanejo človekova dejanja dobra in storjena v Bogu.

Gospod je trdil, da ne ravna pošteno tisti, ki ne prihaja k luči, ampak se skriva v temi. In kaj sledi iz tega? Ni bil to opomin, naj se tudi on znebi predsodkov in strahu ter se odloči zanj, ki je kakor božja luč prišel na svet?

Visoki dostojanstvenik se je opotekel. Nenadoma je začutil težo svojih let, breme svoje službe in časti. Ne, ni dovolj močan, da bi se odpovedal vsemu temu. Vendar ne bo nikdar pozabil te noči. Globoko v svoje srce bo zaprl nadzemsko svetlobo nocojšnjega pogovora. Ni se čutil dovolj močnega, da bi prelomil s preteklostjo. Preveč tesno se je je oklepal. Ni bil še dovolj pogumen, da bi se vrغل v osrečujočo luč novega rojstva.

Utruženo se je vlekel po kamniti poti in se vrnil tja, odkoder je bil prišel.

CERKEV JE VEČ KOT SOCIOLOŠKA POSTAVKA

Kongregacija za nauk vere je že leta 1992 objavila pismo škofom „*O nekaterih vidikih Cerkve kot communio*”. Mnogi teologi so zelo kritično reagirali na ta dokument, posebno na trditve o prioriteti skupne Cerkve pred delnimi Cerkvami. Ta kritika se zdi Ratzingerju mogoča samo, „*če sploh nočemo in ne moremo več videti velike Božje ideje Cerkve; ta se kaže samo kot teološko sanjarjenje, in preostane samo empirična tvorba Cerkva v njihovi medsebojni povezanosti in nasprotovanju. To pa pomeni, da smo Cerkev kot teološko temo sploh črtali.*”

„*Če moremo videti Cerkev samo še v človeških organizacijah, potem v resnici preostane samo brezupnost,*” pravi kardinal. S tem izdajamo nauk Nove zaveze, cerkvenih očetov in tudi drugega vatikanskega koncila o Cerkvi.

21. januarja 2001 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
MARIANA MEDIC, hči inž. Francija in Barbare, roj. Petelin.
Botra sta ji bila Ana Marija Korošec in Gabriel Savelli, krstil pa p. dr. Alojzij Kukovica.

VODSTVO BEOGRAJSKE NADŠKOFIJE V ROKAH NADŠKOFA HOČEVARJA

Apostolski nuncij v Zvezni republici Jugoslaviji mons. Eugenio Sbarbaro je 31. marca opoldne objavil novico, da je papež Janez Pavel II. tega dne ugodil prošnji beograjskega nadškofa in metropolita dr. Franca Perka za razrešitev te dolžnosti ter vodstvo beograjske nadškofije zaupal dosedanjemu nadškofu pomočniku mag. Stanislavu Hočevarju. Nadškof Perko je namreč doslej papeža že večkrat prosil za ta korak zaradi svojega šibkega zdravja. Zunanja slovesnost prevzema dolžnosti na sedežu beograjske nadškofije bo na velikonočni ponedeljek, 16. aprila, ob 17. uri v stolnici Blažene Device Marije v Beogradu.

Mons. Stanislava Hočevarja je papež Janez Pavel II. imenoval za nadškofa pomočnika s pravico nasledstva beograjskemu nadškofu dr. Francu Perku 25. marca 2000, v Beograd pa je prišel junija, potem ko je 25. maja v cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku v Ljubljani prejel škofovsko posvečenje. Na zasedanju jugoslovanske škofovske konference jeseni 2000 je že prevzel dolžnost referenta za katehezo in mladino

ter redovniško življenje, postal pa je tudi predsednik škofovske komisije za Karitas in direktor Karitas Jugoslavije.

Nuncij Sbarbaro je po objavi novice o spremembi v vrhu beograjske nadškofije predstavil načrte novega beograjskega nadškofa ter se zahvalil dr. Francu Perku za delo, ki ga je opravil v zapletenih razmerah v Beogradu in Jugoslaviji. Zatem je nadškof Hočevar sam spregovoril o svojem prihodnjem delu.

(Družina)

PRED 1680 LETI JE NEDELJA POSTALA DAN POČITKA

Cesar Konstantin je po svojem obratu h krščanstvu vpeljal nedeljski počitek

Pred natanko 1680 leti - leta 321 - je rimski cesar Konstantin Veliki vpeljal nedeljski počitek - ki je zdaj v zahodnih industrijskih državah spet ogrožen. Konstantin je po svojem obratu h krščanstvu zakonsko omejil nedeljsko delo in nedeljo napravil za javni dan počitka za sodnike, trgovce in mestno prebivalstvo.

Od takrat je določal ritem delovnega tedna in praznika življenje krščanskega sveta. Tako imenovani „week-end“ s stresom prostega časa je posledica moderne, doživetij željne družbe.

Pojem „nedelja“ ni iznajdba kristjanov, temveč starejši. Grki in Rimljani so poimenovali svoje dneve v tednu po planetih, nedelja je bila „dies solis“, dan boga sonca.

Prvi kristjani so obhajali Jezusovo vstajenje „prvi dan v tednu“, zato je zanje postal ta dan „Gospodov dan“ - „dies dominica“. To označbo nosi nedelja še danes v vseh novolatinskih jezikih. V nekaterih jezikih se je spet uveljavila prvotna označba - kajpada z novim smislom, saj je Jezus po razumevanju kristjanov „novo sonce“ in „prava luč“.

Za „opravljanje hlapčevskega dela“ v nedeljo so bile v pozni antiki predpisane deloma drakonične kazni. Koncil v Narbonni (589) recimo je v takih primerih odredil šest zlatnikov za svobodnega in 100 udarcev z bičem za podložnika. Cerkev da se je spet približala strogim predpisom judovstva o sobotnem počitku, čeprav jih je Jezus odklanjal, piše glede tega mainški strokovnjak za liturgijo Adolf Adam.

Šele v novem veku je katoliška Cerkev spet jasno postavila v središče, kar je že za prve - in v nedeljo delujoče - kristjane sestavljalo pravo jedro nedelje: občestveno (skupno) obhajanje bogoslužja.

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA MAJ

*Moč za premagovanje
vsakega nasilja*

Splošni: Da bi ženske, žrtve nasilja, ob podpori in spoštovanju osebnega dostojanstva, našle moč za premagovanje nasilja in bolečin.

Misijonski: Da bi izzivi, ki prihajajo iz današnje mestne kulture, spodbujali verne k novim misijonskim prizadevanjem v mestih.

Slovenski: Da bi se po Jezusovem zgledu znali upirati nasilju z dobroto in ljubeznijo.

KARDINAL KASPER PRESEDNIK SVETA ZA EDINOST

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. je nemškega kurijskega kardinala Walterja Kasperja imenoval za predsednika Papeškega sveta za edinost kristjanov. Hkrati je papež sprejel odstop 76-letnega avstralskega kardinala Edwarda Cassidyja, ki je dvanajst let vodil Svet za edinost kristjanov. Kasper je bil že od leta 1999 tajnik in s tem drugi mož v Svetu za edinost kristjanov. Pred tem je deset let vodil škofijo Rottenburg-Stuttgart. Poleg tega je Kasper znan kot izvrsten teolog.

Novi predsednik Sveta za edinost kristjanov je optimist, kar zadeva nadaljevanje krščanskega ekumenizma na vseh ravneh. Na tiskovni konferenci v Vatikanu (6. marca) je dejal, da katoliška Cerkev govori z vsemi partnerji, ki so za to pripravljeni, in je odprta za „dinamiko dialoga“. Po Kasperjevih besedah je zdaj tudi premagana slaba volja, ki je nastala po izidu vaticanskega dokumenta Dominus Iesus. Zelo dobri so odnosi z luteranskimi Cerkvami in prav tako z anglikanskimi. Tudi od reformiranih (prezbiterijanskih) Cerkev v ZDA prihajajo znamenja za večjo pripravljenost za dialog. V razmerju do pravoslavnih in staroorientalskih sestriških Cerkev pa je le malo dogmatičnih razlik, so pa v dolgih stoletjih ločitve nastale „čisto različne mentalitete“. Poleg tega se je Kasper distanciral od poročil, po katerih naj bi obstajalo nasprotstvo med njim in kardinalom Ratzingerjem. Resnica je, da on in Ratzinger včasih postavljata „različne teološke poudarke“. Pri osrednjih točkah vere pa seveda vlečeta za isto vrv.

(Nedelja)

JE ZAROKA ŠE V MODI?

Marjan TURNŠEK

Zaroka je kar nekako prešla iz mode. Mnogi niti ne vedo več, kaj pravzaprav zaroka pomeni in v čem bi bil njen pomen. Vendar pa posamezni primeri zaroke, ki vseeno postajajo vedno bolj pogosti, nakazujejo, da ima ta stara ustanova v pripravi na zakon še vedno veljavo in svojo vlogo. Tudi cerkveni dokumenti jo imenjajo in nenazadnje imamo v knjigi blagoslovov zanjo tudi prenovljen obred. Na kratko preletimo, kako odnos med dvema mladima človekoma raste in dozori do tiste stopnje, da lahko pomeni izhodišče za zakrament svetega zakona ter poiščimo v tem procesu prostor za zaroko.

Zaljubljenost

Te resničnosti ni potrebno posebej opisovati, saj verjetno ni človeka, ki je „pokukal“ malo čez puberteto, ki je že ne bi doživel. Lahko se zgodi med prijatelji ali med naključnim srečanjem. Je močno, a dokaj kratkotrajno čustveno stanje, ki človeka tako zajame, da vidi vse v „novi“ luči, še posebej določeno osebo. To doživeti vsekakor ni nepomembno, saj pomeni začetek enega izmed temeljnih procesov v človeku, to je procesa zorenja ljubezni do človeka drugega spola. Vsekakor pa to ni stanje, v katerem bi bilo potrebno oziroma sploh dobro kaj storiti v smeri izpovedovanja tega „čustva“. Za zaljubljenost je sploh najbolje, da „mine“ v notranjem soočenju posameznika s samim seboj. Pomembna je zato, ker poleg neresnične podobe drugega vendarle nosi v sebi „uvid“, v katerem je skrita podoba drugega takšnega, kot ga je ustvaril Bog in bi ta človek v procesu resnične ljubezni lahko postal. Vendar je do takrat še treba marsikaj izčistiti in izkristalizirati.

Prijateljstvo

Po nekoliko otopeli ostrini zaljubl-

jenosti se lahko na osnovi pozitivne nagnjenosti razvija odkrito in vedno globlje prijateljstvo, najboljše v krogu drugih prijateljev ali „kolegov“. Prav prijateljska oddaljenost in bližina hkrati lahko v tej dobi razvoja odnosa najodličnejše pripomore k takšnemu spoznavanju dveh mladih ljudi, ki lahko res samo koristi v razvoju odnosa in ne povzroča večjih težav, kot jih lahko njun odnos ljubezni prenese in razreši. Prehitro odnos „fant-dekle“ lahko v resnici zavre razvoj ljubezni, ki nastaja in se pogloblja. Zato je prav dovolj dolgo iskreno in poglobljajoče prijateljstvo najbolj zanesljiva pot proti morebitnem zakonu. Kar se v tem času v medsebojnem spoznavanju zamudi, se težko nadoknadi. Takšen odnos pa tudi prehitro ne zoži spoznavanja samo na enega človeka, mlad človek namreč nujno potrebuje veliko prijateljskih odnosov, da dozori, saj zorenje poteka v pridobivanju izkušenj v medosebnih odnosih. Medtem ko prehitra „hoja“ zelo pogosto parček osami, izolira in napolni čas, ki bi še moral biti namenjen širšim medosebnim odnosom, ki so lahko uspešno polje zorenja osebe v samostojno osebnost. V času, ko so

družine maloštevilne in teh interakcij ni v družini sami, je morda to obdobje še toliko bolj pomembno in bi moralo načelno biti podaljšano.

Hoja

Pojem „hoje“ je vsebinsko zelo popliten in obubožan. Označeval naj bi že zelo napredovano stopnjo v nekem odnosu, ki sledi daljški dobi prijateljevanja. Samo obdobje se začne z nekakšnim „ožjim izborom“, ki pa seveda še ni dokončna izbira, ampak samo vstop v še globlje spoznavanje drugega in to v takšni globini, ki ni več dosegljiva samo s prijateljevanjem, je pa nujna za dokončno odločitev. Zato se mi zdi, da je odločitev za hojo po lepo preživetem prvem večeru ali nekaj tednih poznanstva neresno in predvsem zelo tvegano dejanje, ki bo gotovo otežilo dokončno pozitiven razplet. Na začetek tega obdobja bi naj vplivale tudi čisto zunanje okoliščine in možnosti, da sam odnos v doglednem času doseže tisto stopnjo, ko je mo-

goče skleniti zakonsko zvezo in obhajati zakrament svetega zakona. Zaradi različnosti ljudi in situacij ni modro postavljati številčk, vendar izkušnje kažejo, da več kot tri leta hoje skoraj vedno pomeni dodatne „težave“ v zorenju odnosa. Kajti takšna bližina, ki jo hoja pomeni (tako duhovna, čustvena kakor telesna), pomeni tudi neko sebi lastno dinamiko, ki jo je težko obvladovati in jo pametno usmerjati za nedoločen čas. Seveda tudi tukaj izjeme potrjujejo pravila.

Zaroka

In ko hoja privede odnos v paru tako daleč, da je izbira lahko dokončna in se zares že vsak zase odloči, da bo vse življenje živel s prav tem človekom, je čas za zaroko. Vsekakor je to čas bližnje priprave na poroko. In prav je, da je ta čas že nekoliko širše vključen v občestveno življenje, tako sorodstva kot lahko tudi prijateljskega kroga. Ta čas ni le prehodno obdobje ali samo čas pripravljanja na prihodnost, oziroma zgolj zadnjega preverjanja, ampak predvsem čas rasti, odgovornosti in milosti. V tem času se še

intenzivneje preveri zrelost človeških vrednot, ki so lastne prijateljskemu in zaročniškemu odnosu in se dopolnjuje sposobnost za skupno življenje. Predvsem je čas zaroke čas poglobitve verskega življenja, zakramentalnosti. To obdobje je še posebej pomembno za oblikovanje s pomočjo milosti za sveto in čisto zakonsko življenje, kar je osnova za to, da se lahko z zakramentom zakona kot par darujeta Kristusu, ki podpira, plemeniti, očiščuje in navdihuje čas zaroke in zakonsko življenje. Počasi se par vadi v psihičnih naporih življenja v dvoje s skupnimi odločitvami in skupnim delovanjem v smislu pripravljajanja skupnih načrtov; utrjujeta si prepričanje, da bosta sposobna vse življenje ohranjati kvaliteto sožitje; postajata vedno bolj pretanjena v poznavanju samega sebe, svojih dobrih in težjih lastnosti, ki vplivajo na skupno življenje, v premagovanju zaprtosti vase, obladovanju strasti in samozadostnosti. Vse to so pomembne stvari za skupno življenje in niso samo umevne. Gre za povsem nove vidike življenja, ki jih je treba odkriti, kajti prej jih nihče ne more izkusiti. Večja stopnja zavezanosti, ki pa še ni nepreklicna zavezanost, je namreč v neposredni pripravi nujno potrebna, da čustveni odnos dveh bodočih zakoncev tudi duhovno dozori. To so posebej odgovorni časi dokončne razjasnitve pri odkrivanju svoje poklicanosti v zakonski stan z določeno osebo.

Čas zaroke je nujno tudi čas milosti. Zaročenca črpata moč iz krsta in iz poklicanosti v zakon. Zato je tudi duhovnost v tem času povsem svojska: to naj bi bil čas pričevanja in dejavnosti v cerkvenem občestvu, kar ima značaj posebne solidarnosti; seveda pa tudi ona dva potrebujeta svojega odnosa in njegove zrelosti s strani tega občestva. Zato je tudi njegova naloga, da ju spremlja z molitvijo in s tem, da jima omogoča sodelovanje ter jima ponuja potrebne aktivnosti, da lahko odnos dogradita tam, kjer je to še potrebno.

Brez strahu

Morda je takšna priprava kot lepa pravljica, vendar je vedno treba upoštevati realne možnosti in sposobnosti posameznikov in jim prilagoditi pot priprave. Vsekakor pa je prav, da imajo mladi vsaj možnost izbire takšne ali drugačne poti in da tudi pot intenzi-

Ljubosumna sem

Smo običajna družina z dvema odrasčajočima sinovoma. Odkar sem brez službe in „na čakanju“, ugotavljam, da sem vedno bolj ljubosumna. Če sva z možem v družbi, imam občutek, da se spogleduje z drugimi ženskami. Če ga ni ob pravem času domov, že sumim, da je morda na kakšnem zmenku. Na skrivaj stikam po njegovih žepih, da bi morda odkrila kaj obremenilnega. Večkrat mu tudi očitam, da mi je nezvest. Mož vse zanika in pravi, da se mi blede. Ljubosumnost je tudi zame breme, vendar si ne znam pomagati. N.N.

Hvala za zaupanje. Ker je pojav ljubosumnosti zelo razširjen, je morda prav, da si ga pobliže ogledamo. V tem, kar imenujemo „ljubezen“, se namreč mešajo različna čustva, tudi težnja po posedovanju, gospodovanju ipd. Večkrat kakšen zakonec potoži, da ga ljubosumnost sozakonec tako nadzira in zasleduje, da ne more več vzdržati. Za ljubosumnostjo tiči namreč strah pred osamitvijo, osamljenostjo. Zakonec, ki je ljubosumen, je v stalnem strahu, da ga bo sozakonec zapustil in bo potem izgubljen kot otrok brez staršev. Večkrat ljubosumnost izvira že iz izkustva zapostavljenosti v otroštvu. Do neke mere je kanček ljubosumnosti v zakonu celo potreben. Če imam nekoga rad, mi ni vseeno, ali mi vrača ljubezen ali ne. Nekaj povsem drugega pa je, kadar ljubosumnost preplavi vse razumne meje. Posledice

vne zaroke ponudimo tistim, za katere menimo, da so jo sposobni in da bi z njo lahko veliko pridobili. Župnijsko občestvo kot celota je za to odgovorno, kajti skrb za dobro pripravo na zakrament zakona bi morala biti ena izmed njegovih prednostnih nalog. Samo dobro pripravljene zakoni in resnično uresničeni zakramenti svetega zakona bodo odločilno pripomogli k novi evangelizaciji, ki je ena izmed temeljnih zahtev časa in tudi prednostna naloga slovenske sinode.

Naša družina

ljubosumnosti nazorno pokaže Shakespeare v Othellu, ki svojo ženo iz ljubosumnosti, iz občutka, da je izdan in ponižan, ker je črn, ubije. Nesreča nebrzdanega ljubosumnja pa je dovolj velika že brez umora.

Kot pišete, se je pri Vas ljubosumnost začela, ko ste izgubili službo. S tem je nastala v Vašem življenju praznina. Sinova odrasčata, službe trenutno nimate, zato imate občutek negotovosti. Ne zaupate sebi niti svojemu možu, ki Vam nekako predstavlja še zadnjo trdnost. Bojite se, da bi ga izgubili, zato ste ljubosumni. V stanju strahu in negotovosti človek hitro naredi iz muhe slona. Pridobiti si morate samozavest. To Vam najprej daje vera. Jezus, ki je trpel, umrl in vstal za Vas, Vas neizmerno ljubi in ceni. Odkrivajte darove v sebi. Ne tičite doma, ampak se pridružite kakšni skupini v župniji. Morda se z možem včlanita v zakonsko skupino. Odkrivajte je sebi in možu čim več lepega in dobrega. Odnose z možem gradite na zaupanju, kar pomeni, da znamo prenesti tudi nekaj negotovosti. Pri človeku namreč nikdar ne moremo biti tako gotovi kot pri stroju, ki ga popolnoma obvladamo.

Razmislite tudi o kakšnem „konjičku“, ki bi vam bi v veselje in razvedrilo. Zlasti pa ne jemljite „ljubosumnost“ preveč zares. Nasmejte se sebi in svoji ljubosumnosti, kadar vas bo grizla, in pojdite delat kaj zanimivega. Če boste vztrajno tako delali, boste polagoma začutili, da ljubosumnost nima več take moči nad vami kot prej.

Jože PUCELJ

Človek, ne jezi se!

dr. Hubert POŽARNIK

Vsi vemo iz lastnih izkušenj, kaj je jeza oziroma kaj pomeni biti jezen. Manj pa vemo o nekaterih vzrokih naše jeze in o tem, kako se je znebiti. Zato si oglejmo, kako je s tem. Ni dvoma, da so nekateri ljudje bolj kot drugi nagnjeni k temu, da jih popade „sveta“ jeza. Tako na primer so hitreje prizadeti in jezni tisti, ki nosijo v sebi občutke manjvrednosti, zapostavljenosti, prikrajšanosti in ogroženosti. Nadalje so bolj nagnjeni k jezi razvajeni, samoljubni in neučakani ljudje, torej tisti, ki hočejo, da se vsi vrtijo okoli njih, da imajo vedno prav in da gre vse po njihovem. Tudi pretirano uspeha željni ljudje, ki zato nepretrgoma tekmujejo z drugimi, se bolj pogosto jezijo nase in na druge. Med takimi, ki so posebej nagnjeni k jezi, kaže omeniti poleg čustveno nezrelih ljudi in duševnih bolnikov ter zasvojenecv z alkoholom ali drugimi mamili še tiste, ki so se v zgodnjem otroštvu naučili, navadno iz robotanjenja očeta, da je možno z izbruhi jeze druge prestrašiti, utišati in prisiliti k temu, da počnejo, kar hoče jezna oseba. Nobena skrivnost tudi ni, da smo praviloma bolj nasršenjeni, če smo zasičeni z delom, utrujeni, nezadovoljni s svojim osebnim in poklicnim življenjem ali bolni.

Mnogo ljudi skuša potlačiti svojo jezo. Vendar je to slaba strategija. Iz prakse vemo, da se tedaj, ko se nabira jeza v nas, rado marsikaj zgodi. Tako se rado primeri, da pride do nenadnega, hudega izbruha jeze, ko ni pravega vzroka za kaj takega ali v pretirani obliki glede na vzrok. Prav tako se primeri, da doživijo ljudje, ki komaj krotijo svojo jezo, napade strahu, v prvi vrsti pred izgubo nadzora nad seboj ali pa zapadejo v depresijo. Znano je tudi, da imajo kronično jezni ljudje več telesnih težav, med katerimi velja omeniti zlasti povišani krvni tlak, glavobol, vrtoglavico, prebavne motnje, nespečnost in težave s srcem. Zato ni čudno, da bolj pogosto iščejo pomiritev in sprostitve s pomočjo hrane in pijače, cigaret, drog, pomirjeval in uspaval. Tisti, ki nosijo veliko jeze v sebi, so tudi bolj nagnjeni k nasilnim dejanjem, nesrečam in samo-

moru. Tudi ni redko, da nakopičena jeza sproži v ljudeh najbolj čudne misli in sume, na primer, da so žrtev neke načrtne in zahrbtnje zarote. In končno, da naštevanje ne bo predolgo, so jezni ljudje bolj nagnjeni h kritiki in opravljanju, škodoželjnosti in kovanju maščevanja, zaradi česar jih nihče ne mara.

Zatajevana, hladna jeza nam potemtakem ne prinese niti duševnega miru niti ne odpravi vzrokov zanjo. Nasprotno. Nakoplje nam samo nove težave. Strokovnjaki svetujejo zato naslednje ravnanje z jezo:

1. Priznajmo si, da smo jezni. To pomeni, da se ne smemo slepiti, da je vse prav, ker tedaj ne moremo postati gospodar nad čustvi, ki viharijo v nas, in z njimi umno ravnati.

2. Krotimo izbruhe jeze. Komu koristimo, če izgubimo živce? Zato damo jezi duška na umirjen in dostojen način. Manj jeze bo nakopičeno v nas, laže bomo to zmogli.

3. Ne razlivajmo jeze. Mnoge stvari v življenju nas jezijo. Vendar se zato ne smemo jeziti na ves svet. Iz istega razloga tudi ne smemo zlivati jeze na ljudi, ki niso nič krivi. Toda tudi pri človeku, na katerega smo jezni, je treba paziti, da je ne širimo na celotno njegovo osebnost. Vedno imejmo pred očmi, da nas jezi pri njem samo nekaj, medtem ko nam je morda vse drugo na njem všeč. S tem preprečimo nevarnost, da nas bo na koncu vse motilo in jezilo na njem.

4. Razmislimo o vzrokih svoje jeze. Ljudje se radi slepimo. Zato smo pri iskanju vzrokov za svojo jezo vedno v skušnjavi, da bomo krivdo pripisali drugim. Poleg tega pri iskanju vzrokov vse preveč radi iščemo „krivce“, namesto da bi skušali odkriti, kaj nas pravzaprav jezi. Vzemimo za primer, da smo jezni na določeno osebo. Samo s tem si ne moremo veliko pomagati, pač pa moramo ugotoviti, kaj nas pri njej jezi. Recimo, da odkrijemo, da smo jez-

Misijonar LUDVIK ZABRET se je oglasil

Lep pozdrav iz lepe Goe - Indije!

Prisrčna hvala za zvesto pošiljanje lepe revije, ki mi poleg poduhovljenega življenja pomaga ohraniti tudi materin jezik. Po 54 letih Indije sem zgaran in sem tudi za pisanje bolj neroden in počasen. Moja mama je rekla, da bo vse težave in bolečine zemlja pobrala... Hvala Bogu, da imamo v Jezusu zagotovljeno večno življenje. Za ta božji dar se je splačalo vse pustiti in mu od blizu služiti v misijonih. Sedaj pa še zadnji korak, ko me pokliče.

Prav lepa hvala za vse. Združeni v molitvi vedno Vaš hvaležni

Ludvik Zabret SDB

ni nanjo, ker nas omalovažuje. Toda tudi s tem ni konec iskanja vzrokov za našo jezo. Premisliti moramo, ali nas ta oseba v resnici omalovažuje. Ali si njene govornje in vedenja ni mogoče razložiti tudi drugače? Kaj pa, če imamo sami na področju samospoštovanja in uveljavljanja šibko točko, zaradi česar smo toliko pretirano ranljivi in občutljivi ter osebi zato pripisujemo name, ki jih v resnici sploh ni imela? In če je tako, zakaj pravzaprav sebe tako malo cenimo? Če se bomo tako spraševali, je prav verjetno, da vzrokov za pestovanje marsikatere jeze ne bo več.

Samo po sebi je razumljivo, da nam veliko pomaga pri iskanju oziroma odpravi jeze tudi tvoren pogovor z osebo, ki je domnevno njen vir.

5. Popravimo škodo. V jezi rečemo ali naredimo marsikaj, kar nam je potem žal. Zato je naša dolžnost, da se opravičimo ljudem, ki smo jih v jezi prizadeli, in skušamo najti še druga pota do njih. Seveda ga lahko polomijo tudi drugi in tedaj smo mi na vrsti, da ne kuhamo prizadetosti, užaljenosti in zamere.

6. Imejmo veliko mero humorja. Kam pridemo, če se bomo za vsako figo jezili? V norišnico. Zato nam bo v življenju laže, če bomo imeli veliko zalogo tople človeške prizanesljivosti.

(Naša družina)

Mučila sva se 20 let

Metka KLEVIŠAR

Potovanja so zame vedno zanimiva, tudi zato, ker srečam na poti veliko zanimivih ljudi in se od njih pogosto tudi marsikaj naučim. Ali pa mi dajo povod za razmišljanje. Tako sem se nekoč vozila z vlakom in sem se s sopotnikom zapletla v pogovor. Ko je izvedel, da sem zdravnica, mi je začel na dolgo pripovedovati o svoji ženi, ki je pred enim letom umrla. Začutila sem, da potrebuje poslušalko. Začutila sem tudi, da je v fazi, ko mora veliko govoriti. In ker je vožnja trajala več ur, je bilo za to dovolj priložnosti.

Pred več kot dvajsetimi leti je žena zbolela za rakom. Prva leta je kazalo, da je bolezen povsem izginila, potem pa se je ponovila in je morala zaradi tega večkrat na zdravljenje v bolnišnico. V teh dvajsetih letih sta marsikaj doživljala. Upala sta in se bala, se veselila in obupavala, se skupaj pogovarjala in skupaj molčala. Precej natanko mi je opisoval njeno bolezen. Najbolj pa so mi v spominu ostale njegove besede: „Tako sva se mučila dvajset let.”

Ko sem ga tako poslušala, se mi je zasmilil. Bilo mi je hudo zanj. Pravzaprav ne zaradi ženine bolezni, ampak zaradi njega samega, ki je dvajset let skupnega življenja doživljal tako. Dvajset let ena sama muka. Lahko bi bil ta leta doživljal tudi drugače. Lahko bi bil hvaležen za dvajset let, ki sta jih kljub bolezni preživljala skupaj. Hvaležen tudi za vse hudo, ob čemer sta se kalila in zorela. Morda ju je to tudi še bolj povezovalo. Doba dvajsetih let končno ni tako samo po sebi umevna. Lahko bi bolezen tudi že po enem letu in prej pripeljala do smrti.

(Naša družina)

Vedno znova me takšna srečanja potrdijo v prepričanju, da je zares od nas samih odvisno, kakšno je naše življenje. Od našega pogleda nanj. Od naših pričakovanj. Od naših vrednot. Če se komu zdi vredno samo življenje brez težav, je že vnaprej obsojen, da bo nesrečen. Takšnega življenja preprosto ni.

TUDI PASTORJI ZAPUŠČAJO SVOJA MESTA. ZAKAJ?

Zadnje leto je samo v eni od desetih glavnih protestantskih ločin v ZDA zapustilo svoje mesto 1500 pastorjev, kot poroča organizacija „Focus on the Family”. Če bi se to zgodilo med duhovniki kakega reda v katoliški Cerkvi, bi razni analitiki takoj imeli na ustih celibat, ga proglašali za „zastarelega” in propagirali njegovo neobveznost za duhovnike. Takšno „rešitev” je nedavno priporočal tudi urednik tednika „National Catholic Reporter”.

Poročilo, ki podrobno razpravlja o krizi protestantskih pastorjev, jasno pokaže, da celibat ni jedro problema niti katoliških duhovnikov niti bogoslužnih voditeljev katerekoli druge veroizpovedi. Kajti protestantski pastori se lahko poročajo in večina od njih je poročenih.

Toda dejstvo, da imajo ženo in otroke,

jim ne daje nobene garancije, da bodo mogli izpolniti obljube, ki so jih naredili ob sprejemu dušnopastirske službe. Z leti se pojavijo takšne težave, kot so preobloženost, nezanimanje, utrujenost in naveličanost, ki jih končno pripeljejo do tega, da zapuščajo svoja dušnopastirska mesta.

Kriza protestantskih pastorjev je vidna tudi pri udeležbi ob nedeljskih bogoslužnih opravilih. Neko poročilo Raziskovalnega inštituta Barna ugotavlja, da je udeležba nedeljnikov leta 2000 z ozirom na leto 1999 padla za 10 odstotkov, v primerjavi z letom 1992 pa 12 odstotkov.

Iz povedanega je razvidno, da dušnopastirska situacija zahteva, da pogledamo v bistvo problema, in da krize ne bomo rešili s tem, če poročimo vse pastore in duhovnike. (Cristo Hoy)

O MODROSTI JEŽEVCEV

A. Ludwig BALLING

Če se trn zadre v prst na nogi, se skloni celo telo, da ga izdere.

Pregovor plemena Zulu

Nekoga ledeno mrzlega zimskega dne, tako začenja Arthur Schopenhauer zgodbo o ježevcih, se je stiskalo več živali tesno druga k drugi, da bi jih medsebojna toplota obvarovala pred zmrznjenjem. Kmalu pa so začutile nadležne bodice in so se zopet oddaljile. Potreba, da bi se znova ogrele, jih je znova pripeljala skupaj. Zopet so bile bodice tiste, ki so jih ločile. To se je še nekajkrat ponovilo, dokler ježevci - razpeti med dvojno zlo - niso ugotovili, da se še v srednji oddaljenosti drug od drugega lahko grejejo, ne da bi drug drugega z bodicami ranili.

Filozof meni, da se z nami ljudmi dogaja podobno. V odnosu do ljudi moramo najti „srednjo razdaljo”. Samo ta zagotavlja srečno skupno življenje.

To zgodbo o ježevcih lahko „prenesemo” na mnoga področja človeškega življenja. Lahko se na primer vprašamo: Zakaj nas „pobožne duše” včasih tako razburijo? Odgovor: Ne držijo se modrosti ježevcev; njihova „pobožnost” učinkuje vsiljivo, ima „bodice”.

To ne bi smelo biti zato, zakaj pobožnost je krepost, samo ne sme biti drugemu vsiljiva, ne sme drugega mučiti. Krepost - tudi pobožnost - predpostavlja „Ti”, je naravnana k Bogu in k ljudem. Brez tega odnosa do „Ti” krepost ni mogoča; brez obzirnosti do drugih ni pobožnosti! Žal je ta lepa beseda „krepost” danes zelo na slabem glasu.

GOSPOD, nauči nas iskati dobro in delati, ne da bi šli svojim soljudem na živce. Nauči nas, da bomo obzirni, tudi če drugi ni so. Nauči nas, da bomo videli svet tako, kot ga Ti vidiš - in da ga bomo sprejeli kot delo Tvojih rok. Da bomo spoznali: Ti si hotel in ustvaril tudi trnje vrtnic in bodice ježev.

(Ave Marija)

ŠKOF KAPELLARI NOVI ŠTAJERSKI NADPASTIR

CELOVEC - Papež Janez Pavel II. je krškega škofa dr. Egona Kapellarija imenoval za novega škofa graško-sekoveške škofije.

Hkrati je sprejel odstop dosedanjega graškega škofa Johanna Webra. V Vatikanu so to uradno sporočili v sredo, 14. marca. Škof Kapellari se je isti dan predstavil graškemu stolnemu kapitulju in s tem kanonično prevzel graško-sekovsko škofijo. Začasno pa je škof Kapellari tudi administrator svoje dosedanje krške škofije. Slovesna umestitev škofa Kapellarija v Gradcu bo verjetno na belo nedeljo, 22. aprila.

V cekvenih krogih na Koroškem vlada veliko presenečenje nad imenovanjem škofa Kapellarija za nadpastirja v Gradcu. Po dobrih 19 letih vodenja krške škofije se škof Kapellari vrača v svojo ožjo domovino kot nadpastir le-te. Kdo ga bo nasledil na Koroškem, je ta čas povsem odprto.

ŠKOF KAPELLARI V POSLOVILNEM PISMU

Zdaj pa me je sveti oče poklical za škofa moje domače škofije Graz-Seckau. s tem je hotel eno največjih avstrijskih škofij zaupati škofu z dolgo izkušnjo. Slovo od Koroške mi je zelo težko. Proti temu sem jasno navedel vse tehtne razloge. Moj odhod nalaga mojim sodelavcem in sodelavkam in škofiji v celoti probleme, ki jih do pred kratkim ni bilo pričakovati, in pomeni tudi zame veliko žrtev. Svetemu očetu, ki se na zgleden način razdaja v svoji službi, sem nazadnje le pritrtil, ker mislim, da bo ta žrtev preko vse očitne pametnosti postala blagoslov za vse pri tem udeležene, če je ne bo spremljala malodušnost ali celo zagrenjenost.

ŠKOF DR. EGON KAPELLARI DOBESEDNO

„Eno od korenin imam tudi v spodnji Štajerski, ki je danes v Sloveniji. Moji stari starši po materini strani so bili na Kranjskem. Znam torej slovensko v nastavkih in potrudil se bom, to obljubim in to je čisto naravno za škofa, ki vodi škofijo z več narodnostnimi in jezikov-

nimi skupinami, da bom kar se da kmalu govoril slovensko tako dobro, da bom lahko tudi pridigal in slovenske vernike dostojno pozdravil in nagovoril v njihovem jeziku.”

*Ob imenovanju za krškega škofa
1981*

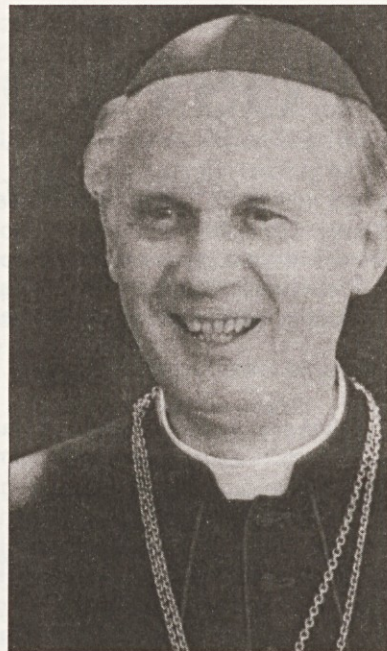
„Vi ste izraz čudovite mnogoterosti stvarstva. In vi ste dragocen izraz lepe pisanosti naše Cerkve. Vaša kultura, vaše pesništvo in vaša glasba so dar za vso deželo in tudi za Cerkev v tej deželi.”

17. oktobra 1987 slovenskim vernikom krške škofije

„Biti središče ali most je pogosto neprijetno za posrednika samega ali tudi za tiste, ki bi jih rad med seboj združil. Biti središče ali most povzroča neko bolečino, pa tudi veliko veselje.”

*Ob prejemu Einspielerjeve nagrade
1996*

KRŠKI ŠKOF DR. EGON KAPELLARI

ŠTEVILKE

Na svetu živi danes milijarda 450 milijonov krščenih katoličanov, od tega jih skoraj polovica živi v Severni in Južni Ameriki. Ta podatek je ob papeževem imenovanju številnih novih kardinalov objavila ugledna ameriška revija Time, ki pa je v svoji zanimivi rubriki Številke objavila še nekaj podatkov, ki si jih je vredno pobliže ogledati.

V lanskem letu je Janez Pavel II. imenoval 164 novih škofov, med njimi tudi štiri slovenske. Na svetu živi in oznanja evangelij 404.626 katoliških duhovnikov in jih je 418 več kot lansko leto. 814.779 je redovnic, medtem ko je redovnikov, ki niso duhovniki, ampak bratje, 57.814. Vseh ljudi, ki zase trdijo, da so kristjani, je na svetu milijarda in devetsto milijonov, krščanska vera prevladuje v dveh tretjinah vseh 238 držav na svetu. Kristjani imajo 33.820 organizacij, v katerih sodeluje 386 milijonov vernikov. Za primerjavo povejmo še to,

da je na svetu milijarda dvesto milijonov muslimanov, kar je skoraj 20 % celotnega prebivalstva; l. 1990 je bilo na svetu samo 12,3% vseh prebivalcev muslimanov, kar kaže na veliko širitev te vere, predvsem pa na izjemno veliko rodnost med muslimani. Na svetu živi tudi 811 milijonov pripadnikov hindujske vere, 360 milijonov je budostov, 14 milijonov je judovske vere, 23 milijonov pa je sikhov.

Po podatkih revije Time je 768 milijonov ljudi, ki se ne prištevajo med vernike; zanimiva je primerjava z letom 1900, ko je bilo neverujočih na svetu samo za borne tri milijone ljudi. (*Cristo Hoy*)

PAPEŽEVO POTOVANJE V UKRAJINO

VATIKAN - Pred kratkim so v Vatikanu sporočili, da bo papež Janez Pavel II. od 23. do 27. junija obiskal Ukrajino. Organizator papeževih potovanj, jezuitski pater Roberto Tucci, se je od 8. do 13. januarja zadrževal v Ukrajini in se s cerkvenimi in državnimi predstavniki dogovoril za dokončni datum obiska. Tucci je imel pogovore v Kijevu in Lvovu. Papežev obisk v Ukrajini bo pomemben z ekumenskega vidika, ker je v tej deželi poleg rimskokatoliške tudi ruska pravoslavna Cerkev in še grškokatoliška Cerkev.

POSTKOMUNIZEM

Politični komentar Nove slovenske zaveze

Ponatiskujemo nekaj odstavkov političnega komentarja izpod peresa glavnega urednika „Zaveze“ Justina Stanovnika, ki v 39. številki glasila jasno analizira današnje politične razmere v slovenski državi.

Ostanki totalitarizma v Sloveniji

Nekoč smo mislili, da je duhovni, kulturni in politični sklop, ki ga poimenujemo z besedo totalitarizem, nekaj zunanjega. Če bi bilo to res, bi bilo totalitarno stanje nekaj, kar pride in gre. Izkazalo pa se je, da totalitarizem drži človeka še potem, ko so se njegove klešče razklenile - ko ga tako rekoč ni več. Ker je totalitarizem v koničastem nasprotju s človekovo naravo - ki je, če kaj, svobodna, - deluje na človeka tako, da ga tudi notranje deformira in iznakazi. Človek se znajde v položaju, ko ga od zunaj ogroža nasilje in ko se znotraj skuša v strahu in nemoči, ki izhaja iz zavesti izročeni silam, za katere ve, da z njim lahko poljubno razpolagajo. Tedaj se v njem poruši red, v katerega ga je izučila civilizacija. Tako iz človeka nastane nekaj, česar ni mogoče več prepoznati. Potem se v družbi dogajajo stvari, ki jim tisti, ki totalitarne izkušnje nimajo, zelo težko verjamejo.

Različice totalitarizma

Različice komunizma imajo razna imena in se med seboj razlikujejo, nekatere celo zelo, kakor recimo fašizem in komunizem. Skupno pa je tudi njima to, da sta seveda totalitarna. V tem posebnem in brez dvoma bistvenem oziru je komunizem celo čistejši. Idealno tipskega totalitarizma seveda ni; vedno ostajajo družbeni prostori, ki jih ni mogoče obvladati, pa naj bodo kontrolni instrumenti še tako domiselni in domišljeni in pripravljenost aparata, da te instrumente uporablja, še tako brezrezervna. Fašizem, ki mu sicer ni mogoče odrekat nobene odvrtnosti, nikoli ni dosegel totalitarne integralnosti komunizma zgolj zato, ker je dopuščal zasebno lastnino in nekatere važne reči, kot je npr. svobodni trg. To pa je bil poglaviti razlog - a ne edini - da je npr. tranzicija iz frankistične v demokratsko Španijo trajala tri leta, tranzicija komunis-

tičnih držav pa traja že deset let in se bo morda končala šele nekje v daljni in megljeni prihodnosti.

Metamorfoza totalitarizma

Demokracija zahteva političnega človeka. V zgodovini so bili tudi sistemi, ki niso računali na človekovo političnost. Absolutna monarhija na primer ni potrebovala političnega človeka. Demokracija pa političnega človeka nujno potrebuje, sicer ne funkcionira: ali pade in preide ali pa degenerira in se spremeni v kaj drugega...

Poglejmo, kako je komunistični totalitarizem v končni fazi „pripravljaj“ ljudi za demokracijo. Tu sta se zgodili dve stvari, ki imata za naš sedanji čas zelo neugodne posledice. Pred vsem drugim moramo opozoriti na to, da so za funkcioniranje totalitarizma potrebni nekateri pogoji. Najprej je tu začetna ustrahovanost, ki doseže, da ljudje ne vstopajo v novi način obstajanja v stanju prisebnosti. V Sloveniji je za ta pogoj odlično poskrbel medvojni teror komunistične gverile, po vojni pa ali likvidacija ali ekspropriacija razrednega sovražnika, zlasti pa genocid nad domobransko vojsko, pa tudi disciplinski ukrepi v samih komunističnih vrstah, ki jih poznamo pod imenom Goli otok. Ta pogoj je bil res odlično postavljen, tako da je obetal sistemu razmerno udobno življenje. A brez drugega pogoja vseeno ni šlo. Ta pa je bil obstoj neke volje - volje promotorjev sistema. Totalitarizem je vedno in povsod tudi stvar volje, s katero morajo biti opremljeni ljudje revolucionarne birokracije. Pri vsem pa je potreben še tretji pogoj: potrebna je določena količina vere, tako za tiste, ki sistem vzdržujejo, kakor za tiste, ki ga prenašajo. Če ni čisto nobene vere, totalitarizem ne deluje dolgo...

Pojemajočo vero je sklenil revitalizirati s tako imenovano samoupravno demokracijo. Za naše razmišljanje - za ra-

zumetje razmer, v katerih so se odvijale oktobrske volitve - je važno to, da se je pojem demokracije tako pojavil in uveljavil v previdni obliki - kot finta. Delovanje samoupravne demokracije je namreč dajalo podobo velikega stroja, na katerem ljudje frenetično premikajo določene vzvode, a se zaradi tega nič ne premakne in nihče tudi ne pričakuje, da bi se kaj premaknilo. Vsa stvar je v premikanju vzvodov - v igri... In s tako demokracijo v drobovju je slovenski socialistični človek stopil v čas, ko demokracija ni bila več igra, ampak politična realnost.

Dozorevanje za demokracijo

Slovenski človek se je po 90. letu znašel pred nalogo, da deluje kot demokratski človek. Z infantilno predstavo o tem, kaj demokracija v resnici je! Predvsem ni vedel - še danes tega ne ve dovolj natanko - da je demokracija predvsem zares: da bodo odslej njegove politične kretnje resnični vzroki, ki bodo imeli resnične posledice. Če bo volil določeno stranko, bo ta stranka postavila za šolskega ministra določenega človeka, ki bo skrbel zato, da se mladi ljudje v šoli ne bodo navajali na alkohol, droge in surovost, ali pa za to ne bo skrbel; ki mu bo vseeno, če bodo nove generacije preko šole vstopale v normalni svet ali pa v džunglo, ali pa mu to ne bo vseeno.

V zadnji fazi totalitarizma, ko še ni bilo čisto jasno, da bo moral ta prej ali slej napovedati bankrot, pa se je novi razred odločil še za drug, to pot mnogo bolj učinkovitejši maneuver. Dosedanji, več ali manj enotni pristop k upravljanju z družbo je sklenil razdeliti v dveh smereh: tako da bi sedaj obvladoval družbo na dva načina. Na eni strani je stare instrumente nasilja, partijo, tajno policijo in medije, ne samo ohranil, ampak tudi okrepil, na drugi strani pa je proglasil splošno prostost, pri čemer je bila mišljena zlasti odvezanost od vezi, ki konstituirajo človeka v njegovi normalnosti. Obveljalo naj bi načelo - če smemo adaptirati neko starodavno misel: Ubogaj Partijo in delaj, kar hočeš. In čimbolj je bil kdo nezahtevnega in nepozornega duha, tembolj se je prepustil tako odprtemu svetu. Tako se je to, kar človek v zadnji analizi je, preselilo iz notranjosti na obod. Tu se je sedaj dogajalo vse. Malo katera reč je segla v človekovo notranjost, da bi se tam prečistila in zagledala v svoji vrednosti ali nevrednosti.

Človeku je bilo rečeno, da je svoboden - kar je godilo njegovi samoljubnosti - v resnici pa je bil samo razpuščen. Postal je poljuben in razpoložljiv, v tem, kar ga dela človeka, pa ga je bilo vedno manj. V takem stanju duha je slovenski človek vstopil v demokracijo.

Če sedaj povzamemo vprašanje, kakšen je slovenski posttotalitarni človek, in poskusimo nanj odgovoriti, bi morali reči, da je to predvsem človek, ki sebe in svoje zgodovine ni premislil...

Totalitarna izkušnja

Nepremišljena totalitarna izkušnja je ena od sestavin sedanjega slovenskega človeka. Drugo pa je politični in duhovni nihilizem, v katerega ga je izučila odhajajoča partija. Prva sestavina je pogoj drugi - ko ne bi bila nastala prva, ne bi moglo priti do druge. Tako pa sta se zgodili obe in omogočili, da se je zgodilo še nekaj tretjega, kar je zgodovinsko pomembno in moramo izraziti s posebnimi besedami: postavljen je bil prostor za drugi prihod Partije. In sedaj je tu, v svoji postkomunistični fakturi. Njeno izzivalno prisotnost dokazujejo tri prva mesta v državi, ki jih zasedajo njeni ljudje: predsednik države, predsednik vlade in predsednik državnega zbora. Beseda Partija se seveda ne sliši več - eden od treh zgoraj imenovanih nemara sploh ne prihaja iz njene prve sestave. Na zunaj je res vse drugače. Drugi kostumi, druge zastave, druga znamenja, tudi druge besede. A nič ne poma-ga. Dokazov še nimamo. Dediči totalitar-nega komunizma še vedno niso izrekli poglobitnih besedi: še vedno niso izrazili obžalovanja, da so izrabili največjo narodovo stisko za izvedbo revolucije; še vedno niso priznali genocida in uresničili pravnih in političnih posledic tega priznanja; še vedno niso obsodili zunajcivilizacijskega značaja komunistične medvojnje in povojne justice; še vedno se niso opravičili slovenskemu narodu, da so mu pol stoletja preprečevali, da bi obstajal v svoji evropski, duhovni kulturni in politični identiteti; še vedno niso pripravljeni priznati, da je velik del sedanjih slovenskih kulturnih in gospodarskih težav neobhodna posledica izhoda iz sistema, ki so ga postavili. Še vedno vztrajajo na kontinuiteti. Še vedno niso požgali mostov.

Na državnozborskih volitvah 15. oktobra je slovenska postkomunistična levica

dobila tako moč, da sedaj lahko poljubno ravna s celotnim političnim prostorom. Po nekaterih reakcijah bi človek lahko sodil, da se je tolikšne moči zbal tudi sama. Zbala se je seveda tega, da bi se volivci ob tem prebudili in pomislili, da so morda šli predaleč. Zaslutila je nevarnost, da bi njena premoč prizadela občutek za mero, ki ga ljudje kljub vsemu nosijo v sebi. Ves čas, od volitev pa do sestave vlade, je zato minil v prizadevanjih, da bi bil volilni uspeh levice videti manjši in da grozeče sence, ki jih je metal, ne bi bile videti tako temne.

Novo razmerje sil

Situacija postkomunističnih sil je bila zelo obremenjena. Postkomunisti so predstavljali sile zgodovinskega bankrota, ki so ne zaradi kake nuje, ampak zaradi intelektualne in moralne disopcije spočele in organizirale družbeni sistem, ki je temeljil na nasilju; sile, ki jim zaradi takšnega vstopa v zgodovino nikoli ne bo mogoče popolnoma zaupati, sile, ki so bile, v fizičnem evropskem prostoru, zmožne desetletja preprečevati slovenskemu narodu, da bi obstajal v evropski, duhovni in politični identiteti; sile, ki so s podružbljenjem lastnine povzročile komaj premagljive ovire pri obnovi naravnih ekonomskih odnosov; sile, ki so z materialnimi in družbenimi privilegiji postavile novi razred, ki na temelju pridobljenih pravic in družbene inercije vztraja naprej - kot tujek v transparentnem prostoru demokracije; sile, ki so se vzpostavile in uresničevale na posebnem interesu, v nasprotju z državo, ki jo nosi samo interes celote; sile, ki zaradi temne in neprečiščene preteklosti še niso dosegle duhovne prostosti, ki daje možnost in podlago rodovitnemu družbenemu dialogu; sile, ki bodo morale dati neizpodbitne dokaze spremenjene miselnosti, če hočejo biti ne samo legalne, ampak tudi legitimna prvina demokratične politije.

S tem, da so postkomunisti uveljavljali svoj scenarij predvolilne debate, niso dosegli nič manj kot to, da je bila iz debate izključena politika.

Ko smo rekli, da sta pomladni stranki dovolili, da se je predvolilni diskurz uveljavil v obliki, v kakršni smo ga opisali, se nismo čisto pravilno izrazili. Uslužbenci postkomunističnih medijev so namreč tako obliko predpisali in pomladnikom ni

kazalo drugega, kot da jo sprejmejo. Toda tudi dane okvire bi vsaj deloma lahko napolnili z drugo snovjo, ko bi se za to odločili. Očitno se niso. Očitno so presodili, da politična snov slovenskega človeka ni dovolj občutljiva in razvita, da bi v njenih okvirih mogli dobojevati boj za svoje koncepte. Bolj važno se jim je zdelo, da ostanejo z volivci v mejah trdnih in otipljivih reči. Ali si upamo reči, da jih ne razumemo? Ali pa si hkrati upamo reči, da so ravnali prav?

Dve merili slovenskih postkomunistov

Zadnje čase se veliko govori o „suženjskem delu“, ki so ga morali naši ljudje med zadnjo vojno opravljati v Avstriji in Nemčiji. Deset, dvajset, morda trideset časnikarjev je z ogorčenjem pisalo, kako počasni sta ti dve državi sedaj, ko je treba delavce plačati, ne da bi kateri od njih pomislil, da je po vojni tudi v domovini bilo na tisoče ljudi na „suženjskem delu“ in da bi tudi njih nemara bilo treba plačati. Kako je mogoče eno videti in drugega ne videti? A ne gre za to; gre za to, da to, kar bi morala biti kultura, take reči lahko prenaša. V Ljubljani ta trenutek sodijo nekdanjemu domobrancu Vinku Levstiku „zaradi vojnega hudodelstva zoper civilno prebivalstvo in vojne ujetnike“. Obtožba mu posebej očita, da je 1944 ustrelil parti-zanskega ujetnika „v nasprotju z Ženevsko konvencijo o ravnanju z vojnimi ujetniki“. Človek enostavno obnemi. Kako more kultura to prenašati: kaj pa tisti, ki so pobili nekaj sto ujetih vaških stražarjev jeseni 1943, in tisti, ki so pobili 12.000 ujetih domobrancev, kdo bo pa tem sodil „zaradi vojnega hudodelstva zoper civilno prebivalstvo in vojne ujetnike“? Kako more kultura, ki je vendar organizem z nešteti senzorcji, a vendar ena reč, še obstajati ob taki hipokriziji? Kako da je ni konec, saj je v njeni naravi, da vzdržuje osnovno pravičnost ali pa je ni? Kako more še kdorkoli kaj reči zoper karkoli, če ostane ob tem tiho? Kako se morejo ljudje še srečevati in pozdravljati, če vedo, da visi nad njimi taka kolosalna krivica? Ali ni to tako, kakor da bi se v Logu pod Mangartom prirejale veselice, medtem ko bi nad plešočo množico viselo nekaj milijonov kubičnih metrov blatne mase, ki utegne vsak čas zgrmeti nanje? Ali nihče ne pomisli, v kakšne ljudi bodo zrasli otroci, če se bodo rojevali v moralno tako iznakažen svet?

Blagoslovitev fresk slikarja Lojzeta Čemažarja na Kureščku

Na praznik Kraljice miru, 27. avgusta 2000, je bila obletnica blagoslovitve obnovljene cerkve na Kureščku in blagoslovitev fresk na stenah obnovljene zunanje kapele. Jutranjo sveto mašo je daroval rektor svetišča Anton Košir. Med pridigo je povedal, da mineva natančno 60 let, odkar je škof Rožman priromal z verniki na ta sveti kraj, posvetil škofijo Kraljici miru in obljubil vsakoletno romanje.

Ves dan je bilo svetišče polno; bil je dan celodnevnega češčenja Jezusa v Evharištiji, vrstile so se molitve rožnega venca s premišljevanjem, pesmi in molitvene ure ter evharistični križev pot.

Popoldan je hrib napolnila večti-sočglava množica čakajočih na blagoslovitev fresk in slovesno mašo, ki jo je daroval beograjski nadškof Stanislav Hočevar. V homiliji se je dotaknil tudi naše polpretekle zgodovine, ki nam je podarila mnogo mučencev in so naši priprošnjiki pri Bogu. Povabil je vernike, naj bodo bolj ponosni na svoje krščanske korenine, naj premišljujejo

življenje svetnikov in svetniške like, ki so upodobljeni na freskah, naj se zgledujejo po njih in iz njihove življenjske držbe črpajo modrost za odločitev v hoji proti toku miselnosti tega sveta.

Preden je nadškof Hočevar blagoslovil freske, je povabil akad. slikarja Lojzeta Čemažarja, da predstavi svoje delo, razloži vsebino in pomen prizorov, podob, likov in simbolov ter njihovo notranjo pomensko povezavo.

Slikar je doslej dokončal dve steni in del tretje nad zasteklenim oknom. Manjka še četrti del in strop. Vsebino freske na steni, katere večji del je predstavljen na platnicah, je takole predstavil:

„Jezus je skupaj z učenci po zadnji večerji prišel na pristavo Getsemani. Stopil je malo naprej, padel na obraz in molil k Očetu. Na sredini pod likom Jezusa, ki ležeč v molitvi potí krvavi pot, je upodobljen simbol zadnje večerje: razlomljen kruh in kelih z vinom, ki sta tedaj prvič postala Telo in Kri našega Odrešenika. Iz zemlje, na kateri Jezus moli in sprejema Očetovo voljo, se dvi-

ga križ. Na njem se za nas daruje Gospod. Tako je, kakor je sam napovedal, povzdignjen z zemlje. S križa nas njegov pogled vabi in priteguje. Ob križanem Jezusu stoji njegova mati Marija. Za njunima likoma je podoba stilizirane srca. Na Kalvariji se je dokončno razodela Gospodova ljubezen. Ta dogodek, kakor ga zlasti opisuje evangelist Janez, predstavlja tudi svetopisemski temelj za češčenje Jezusovega in Marijinega Srca. Nad križem je nakan simbol svete daritve: razlomljena hostija in kaplja krvi, Jezusovo Telo in Kri, ki se dajeta v hrano in pijačo pri sveti maši.

Levo in desno od Jezusa in Marije sta upodobljena lika sv. Frančiška in sv. Ignacija Loyolskega, ki ju Marijina sporočila na Kureščku omenjajo kot vzor dela za obnovo Cerkve. Na levi strani spodaj je upodobljen Božji Sin, ko zaupno prosi Očeta v velikodušniški molitvi. Predstavljen je kot pastir. Njegova palica je iz spoštovanja do Očeta v molitvi položena na tla. Za njegovim likom molijo skupaj z njim sv. Benedikt, sv. Modest, sv. brata Ciril in Metod, sv. Bernard, sv. Janez Vianej, sv. Janez Eudes in naši pričevalci Lambert Erlich, p. Ivan Salmič in škof Anton Vovk.

Desno spodaj je upodobljen prizor, ko Juda s poljubom izdaja svojega Učenika. Od zle namere ga še enkrat skuša odvrniti Gospodov usmiljeni pogled in njegova desnica. Bodimo pozorni na različnost izrazov Jezusovih oz. Judeževih rok pri tem dejanju. Oblačilo zaslepljenega in od pohlepa po imetju zapeljanega učenca izraža v primerjavi z Jezusovim preprostim in belim oblačilom, bogastvo tega sveta.

Izza njiju se nahajajo liki treh oseb, ki predstavljajo nedolžno in nasilno umrle in katerih telesa počivajo do dne vstajenja v jamah, brezni, gozdovih in gomilah. Oblečeni

Slikarka Adriana Omahna v Ljubljani

Po sledih klasične tradicije
moderne slikarstva

V frančiškanskem atriju pri Tromostovju v Ljubljani so bila na ogled likovna dela slovenske slikarke iz Buenos Airesa prof. Adriane Omahna. Razstavo, ki jo je poimenovala *Prividi*, je v ponedeljek, 15. januarja, pripravilo Izseljensko društvo Slovenija v svetu. Adrianino slikarstvo pa je v posebnem pisnem sporočilu ocenila umetnostna zgodovinarica Vesna Velkovrh Bukilica.

„Na ozadju nedoločnega, hote zastrtega prostora, se oko pomudi pri dobro znanem - kolesu, napisih, ostankih človeške navzočnosti.” Toda nenadoma preblisne svetloba, ki se ponuja kot „vrata iz temne, anarhične, nedoumljive gošče življenja”. Njene slike zbujajo otožnost po „idealnem prostoru-času človekove samouresničitve”, govorijo tem bolj o „neuresničenosti, nepopolnosti, o krhkosti žitja, ki ga spoznavamo z očmi; nenazadnje o krhkosti človeka, ki ne razume minljivosti - smotra - svojega sveta”. S svojim slikarstvom se Adriana Omahna „vpisuje v najplemenitejšo tra-

so le toliko, kolikor Gospod na križu. Zvezani z žico zro k njemu, pred seboj na tleh, pred kolena, pa imajo to, kar jih je na dom še spominjalo in ob čemer so umirali: podobice, rožne vence, molitvenike. To je tudi izraz njihove molitve za odpuščanje tudi onim, ki so jim storili zlo ter jim vzeli mlada življenja. Nad to kompozicijo sta deklica s svetilko in cvetjem ter žena, ki nosi otroka pod srcem. Za njima dva žalujoča starša, ki molita. Ta skupina, ki se bliža Mariji ob križanem Sinu, predstavlja one, ki so po grozotah vojne in prevrata ostali sami. Nad njimi sledijo liki dr. Janeza Janeža - zdravnika in laiškega misijonarja, svetniškega kandidata Lojzeta Grozdetaja in škofa dr. Gregorija Rožmana, ki se je tako zelo prizadeval in molil, da bi se slovenski narod rešil. S tem namenom in za mir je vodil procesijo na Kurešček in vernikom priporočal zaupno molitev h Kraljici miru”.

Duhovno življenje • MAJ 2001

dicijo 20. stoletja”.

Omahnova se je rodila leta 1962 slovenskim staršem v Buenos Airesu. Že zgodaj je začela risati in obiskovati osnovne in izpopolnjevalne tečaje; svoje znanje je dopolnila tudi s pedagoško šolo likovne umetnosti. Poučevala je na raznih likovnih šolah, s svojimi slikami je sodelovala na mnogih skupinskih razstavah v Argentini pa tudi v Sloveniji (Galerija Družina 1996), pri komisiji na tekmovanju mladih umetnikov province Buenos Aires. Prejela je tudi več nagrad in priznanj. Njena dela bogatijo zasebne in javne zbirke v Argentini in Sloveniji.

Pismo iz domovine od 27. 3. 2001

... Letos Slovenija praznuje deseto obletnico svoje samostojnosti in državnosti, a že zdaj lahko zaznamo in slutimo, da bodo liberal-komunistični oblastniki to praznovanje zminimalizirali in zreducirali na čim manj opazno in pomembno dejanje. Lahko pa se tudi zgotovi, da bodo v svoji suvereni arogantnosti na svojih proslavah slavili NOB, AVNOJ in Čebine in to razglašali za temelj naše samostojnosti in državnosti. Ja, v Sloveniji je s strani monopolno vladajočih strank kontinuitete - tudi največja sprevrženost in največji absurd - možen.

Šolsko ministrstvo poskrbi, da se naši mladini - namesto morale, etike, religije in domovinske vzgoje - s pomočjo neprimernih in nevzgojnih knjig vceplja vulgarnost, ki že mladino spelje na stranpota izprijenosti, uživaštva, neodgovornega ravnanja; in ker jim šola ne pokaže smisla življenja, zaidejo mnogi - da bi se rešili iz stisk - v svet omame. Čeprav so mnogi učitelji in učiteljice dobri in se trudijo obvarovati šolsko mladino stranpoti, so nemočni, ker je koncept šole še vedno na ateistični osnovi. To pa ni edina fronta liberalnih boljšečev v Sloveniji; njihovi mediji izvajajo pravi pokol nad narodovo dušo; izruvati in uničiti hočejo vse vrednote, ki so stoletja plemenitile srce in dušo našega naroda. Zavestno in namerno uničujejo srčno kulturo v našem narodu, ko dan za dnem v dnevnem tisku napadajo in sramotijo vse tiste, ki se zavzemajo za občečloveške in krščanske vre-

dnote kot so: poštenost, pravičnost, zvestoba, odgovornost - predvsem pa sovražno napadajo tiste, ki živimo iz resnice in branimo resnico.

O sporazumu s Svetim sedežem odločajo - v imenu katoliške večine - strupeni sovražniki svetega očeta in Cerkve - kot so: Potrč, Jelinčič, Ribičič, Andrič, Kučan in drugi. Zraven pa kar naprej evropske diplomate poučujejo, da smo najbolj demokratična država v Evropi - z najvišjo stopnjo spoštovanja človekovih pravic.

Lanske državno-zborske volitve pa so pokazale, da so duhovno pohabili dve tretjini volilnega telesa, ki z opranimi možgani razmišljajo takole: praktičnih kristjanov že ne bomo volili - saj tem se politika tudi ne spodobi, ostali pa so tako ali tako vsi enaki. Zločini komunistov niso samo v masovnem fizičnem mučenju in poboju lastnih rojakov, ampak enako tudi v poneumljanju - odnosno v duhovnem pohabljanju - sicer fizično preživelih. Ne le, da je pohabljenost prisotna kot posledica, ampak še kar naprej z lažjo in prevaro zastrupljajo naš narod...

Iz „Družine”

V Ljubljani so dediči komunističnih revolucionarjev nedavno začeli kampanjo, da bi spet postavili sramotilni steber na nekdanje mesto pred ljubljansko stolnico. Proti tej nameri je slovenska Cerkva z nadškofoma dr. Šuštarjem in dr. Rodegom na čelu ostro nastopila, prav tako pa so na razne načine izrazili svoje ogorčenje mnogi slovenski verniki, nekateri pa poslali svoja protestna pisma v razne liste. Pismo, ki sledi, je objavila „Družina” 1. aprila 2001.

PRST NA STEBRU

Sem redni bralec Družine in sem zelo ogorčen nad mislijo, da bi postavili tisti lažnivi in sramotilni steber pred cerkvijo nazaj. Bil sem sam partizan in vem, kako se je takrat lagalo in zgodovino potvarjalo, zato sem tudi pobegnil. Prej ko sem pobegnil, ko sem šel iz gostilne Kolovrat, sem odbil tisti prst na stebru. Pri nas imamo primere norih krav na štirih nogah, v Sloveniji imate nekaj norih krav in bikov na dveh nogah. Pozdrav vsem bralcem Družine.

Ludwig Gruden, Frankfurt

Marijan Eiletz:

Moje domobranstvo in pregnanstvo

Izdala in založila v 1000 izvodih Mohorjeva družba, Celje 2000, — glavni urednik dr. Janez Dular, opremila Mihaela Svetek; knjiga ima 235 strani + 17 strani dveh esejev: pisateljca Jožeta Snoja in zgodovinarja Borisa Mlakarja.

Jure VOMBERGAR

Knjiga Marijana Eiletza je doslej prva in edina knjiga osebnih spominov (avtobiografija) nekoga iz vrst protikomunističnih beguncev, ki živi (ali je živel) v Argentini in najbrž sploh edina tovrstna med politično emigracijo v svetu. Opisuje svoje življenje od rojstva do skoraj današnjih dni. Opisuje svoja otroška leta v Mariboru, usodo štajerskih beguncev, ki so pred nemško okupacijo pribežali v Ljubljano, svojo vključitev v ilegalne protiokupatorske organizacije in skoraj istočasno v protikomunistične; opisuje medvojna doživetja, svoje domobranstvo in nato pregnanstvo: beg v Avstrijo, življenje v begunskih taboriščih in v Rimu, prihod v Argentino ter življenje in delovanje v slovenski skupnosti; vse to v okviru širših zgodovinskih okoliščin, kot jih je umeval takrat in kot jih razumeva danes. Marsikdo od nas se more videti odsevanega vsaj delno v ogledalu Eiletzovih spominov, saj je njegovo življenje v marsičem sovpadalo z našim.

Spomine so sicer pisali mnogi, vendar v večini omejene na leta vojne in revolucije pa še eventualno na leta begunstva v Avstriji in Italiji. Naj naštejem vsaj najvažnejše spominske zapise: v knjižni obliki so o tej dobi izdali spomine Franc Sodja (Branko Bohinec): **Pred vrati pekla**, Stanislav Pleško: **Mimo smrti v svobodo**, Ciril Žebot: **Neminljiva Slovenija**, Ljubo Sirc: **Nesmisel in smisel**, Ludvik Puš: **Na dolgo pot**, Ivan Korošec: **Prva nacionalna ilegala — štajerski bataljon**, Janez Zdešar: **Spomini na težke dni**, Stanko Kociper: **Kar sem živel**. Avtobiografijo je napisal tudi Ladislav Bevec, pa je še v rokopisu.

Mnogo teh spominov je izšlo v revijah Tabor in Vestnik (n.pr. pričevanje Franca Bajleca o delovanju NO v taboriščih) ter v Zbornikih Svobodne Slovenije. Revija Duhovno življenje je prinašala v nadaljevanjih spominska pričevanja Borisa Komana in Vere Re-

mec Debeljak. O begunskih taboriščih v Avstriji je pisal France Pernišek. Morda so kateri spomini še v predalih; za dva vem: za dr. Julija Savellija in mojega očeta. Sicer pa je izšlo v zdomstvu kar nekaj knjig, zbirk pričevanj, o letih vojne in revolucije: **Taboriščni arhiv priča**, **Pravi obraz Osvobodilne fronte**, **Odprti grobovi**, **Vetrinjska tragedija**, **Svoboda v razvalinah**, **Zgodbe mučeništva Slovencev**, **Krivda rdeče fronte**, **Rdeča zver pijana krvi**, **Revolucija pod Krimom**, **Revolucija v Hotel-držici**, **Revolucija okoli Limbarske gore**.

Najbolj obširna avtobiografija so gotovo spomini Rude Jurčeca: **Skozi luči in sence** v treh knjigah, ki se začnejo z njegovim rojstvom in končajo še pred vojno. Spomine na isto dobo kot Eiletz je v tretji osebi, oziroma v obliki povesti, napisal Tone Brulc, in sicer od začetka revolucije do današnjih dni v Argentini, v okolju, v katerem je sam živel; to sta povesti **Judeževi groši** in **Argentina**.

O začetnem življenju Slovencev v Argentini, ki so v veliki meri lastni spomini, sta pisala črtice Marjan Marolt: **Buhkando trabaho** in dr. Tine Debeljak: **Črni Kamnitnik** (Loma Negra).

To je pravzaprav zelo skromna bera spominske literature iz vrst politične emigracije, v primerjavi s partizansko. Morda se ne motim preveč, če jo cenim v razmerju 1:100.

Ne poznam pa nikogar med nami, ki bi pisal svoj dnevnik, kot ga piše Alojz Rebula in objavlja že vrsto let v Zvonu. (Lani je izdal knjigo dnevnika med leti 1982-1985 z naslovom: **Ko proti jutru gre**).

O razlogih, da je tako malo memoarske literature v obliki avtobiografij med nami, razpravlja Marko Kremžar v svoji zadnji knjigi **Med smrtjo in življenjem**. Citiram, ker menim, da je primerno: „*Priznam, da sem nekoč, ko sem bil precej mlajši, ostro obsojal pripadnike starejše generacije, ki niso pisali spominov. Bili so to občudovanja vredni garači, pokončniki, razgledani možje in žene, ki so pisali o vsem mogočem, samo svojih spominov ne. Danes jih razumem. Treba je bilo ohraniti življenje, delati na kulturnem, političnem, verskem področju, skrbeti za vsakdanji kruh. Niso pisali dnevnikov, kasneje pa se niso čutili upravičene, da bi sodili o zapletenih dogodkih in osebah*“

Po predstavitvi knjige podpisuje arh. Marijan Eiletz knjige tistim, ki so želeli imeti avtorjev podpis.

Foto: Marjan Šušteršič

svojega časa. Da zaradi tega zgodovinarji ne bodo imeli o njih in njihovi dobi prave slike? Morda. Vendar ali ni bolje, da potomci lahko uživajo sadove njihovega dela? Ti ljudje niso mislili nase, ko so v težkih okoliščinah delali za skupnost iz zvestobe do Stvarnika in do svojega naroda". Zakaj pa je Marijan Eiletz pisal svojo (doslej prvo in edino) knjigo? Sam pove v uvodu, da ga je „opogumilo dejstvo, da je tako malo, tako strahotno malo naših voditeljev in sploh starejših udeležencev te naše zgodovine, ki jih danes večina že ni več med nami, napisalo svoje spomine. In še te so nekateri pisali samo delno, v odlomkih, puščajoč nekatera obdobja v temi." Eiletz pravi, da je knjiga zanj „obred zavestne potrditve pa tudi obžalovanja nekaterih dejanj, ki smo jih storili in o katerih smo se zdaj pripravljani pogovoriti." Pravi tudi: „Pripravljen sem se pogovarjati z vsakomer in kakšno mnenje tudi spremeniti; če me kdo prepriča, da sem se zmotil ali da sem bil krivičen, se bom pripravljen opravičiti."

Marijan Eiletz pričinja knjigo s poglavjem 'Namesto uvoda', kjer opiše svoje doživetje leta 1974 ob atentatu ERP, mestnih gverilcev, ko so ubili štiri prometne policaje. Spreleti ga spoznanje: „Saj ta film sem jaz že videl, ta scenarij mi je vendar znan, videl sem ga že in tudi doživel. Ponavlja se že na vseh koncih sveta, skoraj dobesedno enako, z malenkostnimi spremembami, pa tudi danes, tukaj v Argentini, se nevarno stopnjuje ta grozljivka. Takrat sem se zamislil in se vprašal, kaj nas še čaka v tej deželi, spet boljševidna revolucija in državljanska vojna, pogromi in obračunavanje? Smo torej prišli z dežja pod kap?" Verjetno se je tako vprašal takrat marsikdo od nas; morda je tudi to spoznanje eno od motivov, da se je Marijan namenil pisati svoje spomine. A zaveda se, da ne piše objektivne zgodovine, ampak svojo, kot jo je sam doživel in umeval.

Svoj življenjepis pričinja z opisom izvora svoje družine. Oče je po izvoru iz Prekmurja, a rojen v bližini Trsta. Marijan je bil rojen v Slovenj Gradcu in ko je imel sedem let, se je družina preselila v Maribor. Takrat se tudi začena njegovo zavestno doživljanje sveta. Tisti, ki nismo iz Maribora in smo si morda predstavljali, da je bilo to pač malo provincialno, zatohlo mesto, vzemo iz knjige, da je bil

Maribor med obema vojnama pravzaprav zelo kozmopolitsko mesto: med večinskimi Slovenci je bilo mnogo Nemcev, pa tudi veliko število priseljencev od drugod; največ Primorcev, ki so po prvi svetovni vojni, ko je pokrajina prišla pod Italijo, prebežali od tam (n.pr. Zorko Simčič); bilo je večje število Čehov, Judov in beguncev iz carske Rusije, med njimi celo knezi in kneginje. (Recimo, Marijan je poznal ruskega kneza, ki je bil lakaj in kočijaž. V tem vidim že napoved, kaj se bo zgodilo z našimi 'knezi in kneginjami', ki se bodo ne dosti let kasneje zaposlovali kot kopači jarkov na Ezeizi in kot služkinje...). Sploh je bilo veliko število ruskih beguncev v Jugoslaviji, od katerih so kasneje mnogi znova bežali, nekateri tudi v Argentino (n.pr. Ljuba Romanov Zubrčickaja, druga žena generala Rupnika). Kulturno življenje je bilo v Mariboru zelo bogato in razgibano, česar se je Marijan že kot najstnik udeleževal. Vključil se je tudi v razna mladinska katoliška društva. Danes, iz časovne oddaljenosti, kritično ocenjuje avtoritarnost, ki je vladala v nekaterih.

Bližala se je druga svetovna vojna in družina Eiletz je doživljala priprave najo zelo od blizu, že zaradi očetove službe. Iz te dobe, prav pred pričetkom vojne, se mi zdi vredna omembe vpletenost Leopolda Eiletza v akcijo za reševanje Judov, ki so bežali iz sosednjih držav. Omogočil jim je nove osebne dokumente in jih napotil do naslednjih členov podtalne organizacije. Skozi Ljubljano so se zatekli v Italijo. O tem mi je nekoč pravil dr. Tine Debeljak. Menda je bil škof Rožman glavni organizator te povezave. Zdi se mi pomembno, da bi se raziskalo to delovanje. V vatikanskih arhivih so gotovo dokumenti. Vem, da na simpoziju o škofu Rožmanu, ki je bil letos v Rimu, ni bilo besede o tem. Potem, ko je papež Pij XII. tako sramotno pustil čakati škofa Rožmana, ko mu je prišel poročat, bi se Vatikan lahko oddolžil s tem, da bi dal v vednost dokumentacijo o Rožmanovem medvojnem delovanju. Ime škofa Rožmana bi tako gotovo pridobilo na ugledu, bolj kot rezultat omenjenega simpozija. In Steven Spielberg bi dobil interesantno temo za novo različico 'Schindlerjevega seznama'.

Nemška vojska je vdrla v Jugoslavijo in Štajerska je bila prva, ki je padla pod nemško okupacijo. Marijan Eiletz opisuje travmatične občutke zavednih Slov-

encev, njih razočaranje in strah. Oče je moral ostati na službenem mestu in imel hišni pripor. Ko je zvedel, da ga namerava Gestapo aretirati, se je vsa družina zatekla v Ljubljano. Oče je kot ugleden politik SLS takoj dobil službo, Marijan pa je začel obiskovati klasično gimnazijo. Zanimiv je opis političnega vzdušja na gimnaziji. Začela se je pripravljati revolucija.

Marijan Eiletz se je vključil v mladinsko katoliško organizacijo *Frančiškovi križarji*. Nanjo ima najlepše spomine. Vodil jo je pater Odilo Hajnšek, ki je dolga leta prej deloval v ZDA in prinesel od tam 'modernega duha in širine'. Imeli so pevski zbor, jazz ansambel, gledališki krožek, ki ga je vodil Niko Jeločnik in kulturna predavanja (Karel Rakovec). Marijan se je pridružil protikomunistski organizaciji *Slovenski legiji* in sicer v propagandni oddelk. Razdeljevali so podtalni tisk, med njim tudi *Svobodno Slovenijo*. Začeli so se atentati OF po ljubljanskih ulicah in povzročili psihozo strahu in terorja. Revolucija je že bila v polnem teku. Eiletz tu zelo posrečeno in še vedno aktualno ugotavlja: „Večina Slovencev (vsaj v Ljubljani) pa je optirala za previdno 'opreznost', ter čakala na slovesen sprejem katerihkoli zmagovalcev. Ta opreznostna kategorija je bila resnična zmogovalka v državljanski vojni in takoj po 'zmagi' prestopila na stran komunističnega režima ter v nekaj letih polagoma zasedla večino najbolj donosnih mest v post-revolucijskem gospodarskem sistemu. Na njih še danes vztraja; tudi po propadu marksistične filozofije in leninističnega sistema".

Eno najbolj zanimivih poglavij v knjigi je opis dvojnega ali trojnega agenta, dijaka Miloša Kobala, meni neznan ime. Kot komunistični špijon je obvladal vso informativno in organizacijsko mrežo Slovenske legije, Narodnega odbora za Slovenijo in Primorskega domobranstva. Menda je bil zaupnik Rudolfa Smeruja in Miloša Stareta. Organiziral je izključitev komunistov iz klasične gimnazije, bil je glavni govornik na mladinskem protikomunističnem zborovanju v Unionski dvorani. Ob koncu vojne pa se je pojavil s prvimi partizanskimi četami, ki so vkorakale v Ljubljano in po domovih iskal svoje bivše 'bele' sošolce. Žalostno je danes ugotavljati, da je bilo mnogo takih agentov na protikomunistični strani. Znana je Rupnikova tajnica in visok

policijski funkcionar Kanté. Sprašujem se, koliko jih je danes v vrstah pomladnih strank, ki povzročajo neprestane razdore in konflikte med njimi?

Nemogoče je na kratko opisati tolike izkušnje, ki jih je Marijan Eiletz doživel na lastni koži, med vojno in revolucijo. Naj citiram njegove besede: „*Počasi sem začel spoznavati pravila te umazane igre, v katero so nas potegnili 'osvoboditelji', pravila, ki niso vsebovala odkritega frontalnega boja, temveč so slonela na nizkotnih sredstvih, kot kolaborantstvo, ovaduštvo, laž in izdajstvo. Spoznal sem kruto dejstvo, da se je večina demokratičnih Slovencev znašla med dvema sovražnima ognjema: okupatorja in revolucionarja, ki sta marsikdaj tudi složno sodelovala.*”

Avtor postopoma ugotavlja, kako se krhajo moči v protikomunističnem taboru, v tekmovanju za premočevanje med mladci, stražarji, Slovensko legijo, Slovensko zavezo, četniki. Eno najhujših razočaranj je doživel na Turjaku, kamor so se zatekli protikomunisti ob kapitulaciji Italije, ko je osebn, čisto slučajno, prisostvoval prerekanju in zmerjanju med vojaškimi komandanti.

Po tragediji na Turjaku (od koder se Marijan predčasno reši), Grčaricah, Mozlju in Jelendolu, se sedemnajstleten povsem naravno priključi novoustanovljenemu domobranstvu. Dodeljen je topniški bateriji na ljubljanskem gradu. Ob domobranski prisegi razpravlja o razdvojenosti in problemih vesti, ki so jih doživljali on sam in njegovi najožji prijatelji. Ta prisega še danes buri duhove, čeprav je bilo že skoraj vse o njej zapisano. Nedavno sem dobil v roke sedanji zgodovinski učbenik za srednjo šolo, kjer piše čisto v stilu Agitpropa takole: „*Domobranci so prisegli Hitlerju z besedami: Prisegam pri vsemogočnem Bogu...*”. Normalen človek bi se seveda vprašal, komu so prisegli, Hitlerju ali vsemogočnemu Bogu? Ali je mogoč še bolj jasen primer 'mala fide'? Niso prisegli, recimo: „*Druže Hitler, mi se ti kune-mo, da s tvoga puta ne skrenemo!*” kot so se v tujem jeziku zaklinjali tiranu Titu vsi sedanji voditelji in upravitelji ustanov Republike Slovenije, starejši od 40 let; tistemu Titu, ki je dal pobiti desetkrat več Slovencev kot fašisti in nacisti skupaj, pa tega prisežnikom nihče ne očita, pa tudi sami si iz tega ne delajo problemov vesti.

(Prihodnjič konec)

LVOV - Ukrajinski škof Julijan Gbur je v Lvovu povedal, da so vse katoliške župnije vzhodnega obreda v Rusiji pred državo ilegalne. Lahko bi se registrirale le, če bi prošnjo podpisal katoliški škof, vendar je apostolski administrator nadškof Tadeusz Kondrusiewicz ni hotel podpisati, ker bi moskovski pravoslavni patriarhat to ocenil kot proselitizem, posledice pa bi čutili verniki. Novico je potrdil tudi ukrajinski katoliški duhovnik Sergij Golovanov (*Ave Maria*).

WASHINGTON - Statistika kaže, da je v Združenih državah Amerike več kot 62 milijonov katoličanov. To pomeni, da so po številu katoličanov tretja država na svetu. Več jih štejeta samo Brazilija s 139 milijoni in Mehika s 118 milijoni. Nato si sledijo: Filipini, Italija, Francija, Poljska, Španija, Kolumbija, Nemčija... (*Ave Maria*)

RIM - Na spominski dan smrti sv. Cirila, ki je umrl 14. februarja 869 v Rimu, je imel v baziliki sv. Klementa, kjer je pokopan sv. Ciril, spominsko mašo ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode. Slovesnosti so se udeležili veleposlaniki slovanskih držav, ki so akreditirani pri Svetem sedežu. (*Ave Maria*)

HAVANA - Na Kubi se je spet poostri- lo preganjanje katoličanov. Nedavno objavljene zakon določa prepoved delovanja, ki ga omogočajo akademski naslovi, če te osebe vstopijo v semenišče ali kak red. Zadnja leta je precej zdravnikov šlo v bogoslovje ali k frančiškonom in jezuitom; zakon jim zdaj prepoveduje opravljati zdravniško dejavnost samo zato, ker so duhovniki ali redovniki. (*Ave Maria*)

POTSDAM - V Potsdamu pri Berlinu je bilo v začetku februarja srečanje Osrednjega odbora Ekumenskega sveta Cer- kva. Razpravljali so o miru v Evropi 10 let po koncu hladne vojske in o krizi med pravoslavniimi Cerkvami ter Ekumenskim svetom. Ta predstavlja 337 različnih Cer-

kva ali cerkvenih skupnosti v 100 državah vseh celin. Katoliška Cerkev ni članica tega sveta, pač pa z njim sodeluje. (*Ave Maria*)

ŽENEVA - Program Združenih nardo- v za boj proti aidsu poroča, da je z njim na svetu okuženih 36,1 milijona ljudi. Samo v zadnjem letu se jih je na novo okužilo 5,3 milijona. Od izbruha aidsa v 80. letih je umrlo 21,8 milijona ljudi, samo v letu 2000 pa približno 3 milijone. Najbolj prizadeto področje je južna Afrika, število okuženih pa se je najbolj povečalo v Vzhodni Evropi in Osrednji Aziji. (*Ave Maria*)

VATIKAN - Prefekt Kongregacije za duhovnike kardinal Darío Castrillón Ho- yos je izjavil, da se 20 odstotkov duho- vnikov, ki so zapustili svojo službo, čez čas povrne k izvrševanju vseh duhovniških dolžnosti. Povedal je tudi, da število pokli- cev narašča in da se je število seme- niščnikov na mnogih krajih sveta podvo- jilo. (*Cristo Hoy*)

BOGOTA - Nadškof kolumbijske nadškofije Popayán Ivan Antonio Marín López je javno izobčil skupino gverilcev (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia), ki je v soboto, 31. marca, popoldne napadla naselje Almaguer in izvršila bogoskrunski napad na cerkev. Z dinamitnim nabojem so razstrelili oltar in tabernakelj s posvečenimi hostijami. Izob- čenje je bilo uradno objavljeno, hkrati pa tudi javljena nabirka po vsej nadškofiji v pomoč družinam tega kraja, ki so izgubile svoje domove. Ob napadu je bilo namreč porušenih več kot dvajset hiš. (*Cristo Hoy*)

LJUBLJANA - Slovenija je lani slavila Prešerna in Slomška ob 200-letnici nju- nega rojstva. Vrstile in zvrstile so se najrazličnejše proslave. Ogorčenje je zbudila nadaljevanka o Prešernu na ljubljanski televiziji. Igralec, ki je predstavljal Prešerna, je imel prepogosto v rokah kozarec pijače, peresa pa nikoli. Vtis je dajal, da je bil Prešeren alkoholik. Zaradi tega je občinstvo pošiljalo proteste na televizijsko postajo in prirediteljem. (*Bož- ja beseda*)

LJUBLJANA - Ameriški medijski inštitut Freedom House je ugotovil, da so novinarji v Sloveniji po 45 letih avtoritar- nega sistema še danes pod indirektnim političnim pritiskom s samocenzuro in neizkušnostjo. (*Božja beseda*)

+ ODŠLI SO +

**Hedvika Bergant,
roj. Draksler**

Umrla je po kratki, a hudi boleznini v jutranjih urah 15. decembra 2000, medtem ko se je za njeno zdravje darovala sv. maša v polni sanjuški stolnici. Rodila se je 21. oktobra 1935 v Prašah blizu Kranja. Imela je sestro Maro in brata Jožeta. Njena mama Frančiška, roj. Jenko, je umrla, ko je bila Heda stara tri leta. Mamu je v skrbi za otroke nadomestila stara mama, ki pa je po petih letih tudi umrla.

Ko so se med vojno na Gorenskem ustanovili domobraneci, je tudi oče pristopil v njihove vrste. Zato je moral maja 1945 zapustiti dom, predno so Slovenijo zasedli partizani, če je hotel ostati pri življenju. Z vozom in s tremi otroki se je odpeljal proti Ljubelju ter skozi predor na Koroško do Vetrinjskega polja. Iz Vetrinja je šla pot v liensko taborišče, kjer je Heda obiskovala ljudsko šolo in prejela zakrament sv. birme. Kasneje so taboriščnike iz Lienza prepeljali v Spittal, kjer je nadaljevala z ljudsko šolo, hodila k otroškim pevskim vajam in zahajala v salezijanski Mladinski dom. V Spittalu se je oče vdružil poročil z Marijo Franko. Ko so se začeli begunci leta 1948 seliti po svetu, se je oče odločil za Argentino. Tako je družina priplula v Buenos Aires 28. novembra 1948 z ladjo Ravella, ki je pripeljala veliko skupino slovenskih protikomunističnih beguncev.

Ko so Drakslerjevi zapustili Imigrantski hotel, so najprej

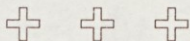
živeli na Ezeizi, kjer je žena ministra Pistarinja priskrbela očetu in hčerkama službo. Heda je že po nekaj mesecih odšla v Muñiz v kolegij, ki so ga vodile „Hermanas pobres de San José“. Ko je končala šolo, si je poiskala službo. V tistih letih na Ezeizi se je Drakslerjeva družina povečala za tri člane z rojstvom Francija, Toneta in Marte. Okoli leta 1955 so se vselili v svojo hišo blizu San Justa.

Že kot dekle je Heda vedno hodila k slovenskim mašam na Belgrano in kasneje v San Justo. Rada se je udeleževala slovenskih prireditvev in mladinskih sestankov. Več let je tudi pela pri sanjuškem cerkvenem pevskem zboru. 23. januarja 1960 se je poročila z Mirkom Bergantom iz San Justa, kjer sta si zgradila svoj dom in izpolnila štirideset let lepega skupnega življenja v družini. V zakonu so se jima rodili štiri otroci: Fredi, Aleksander, Lučka in Dani.

Pokojno Hedo je kropilo veliko ljudi od blizu in daleč. Pogrebno mašo sta darovala v sanjuški stolnici, polni rojakov, krajevni dušni pastir Toni Bidovec in pater dr. Alojzij Kukovica. Krsto z njenimi zemskimi ostanke je po maši spremljala na sanjuško pokopališče poleg najbližjih sorodnikov dolga vrsta znancev v avtomobilih.

Heda je bila verna, plemenita in dobra žena. Bila je preprosta, mirnega in prijaznega značaja. Njen prisrčen nasmeh bo ostal v spominu vseh, ki smo jo poznali. Ljubila je življenje v naravi, zlasti med rožami. Tudi med tednom se je pogosto udeleževala sv. maš in bila članica Živega rožnega venca. Na prireditvah v Našem domu je rada priskočila na pomoč, kjerkoli je bilo potrebno.

Naj uživa večno veselje v nebesih, ki si ga je služila z življenjem po Božji volji, užaloščenemu možu in družini ter številnim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Viktor Grčar

Rojen je bil 23. novembra 1907 v Mariboru. Po osnovni šoli je študiral na Srednji tehnični šoli in se zaposlil v državnem uradu kot šef oddelka za kontrolo mer. Kot državni uslužbenec je imel službo po raznih krajih Jugoslavije, kot v Mariboru, Banja Luki, Dalmaciji in Ljubljani. Med vojno in okupacijo ni bil domobranec, a je kot veran in pošten narodnjak obsojal komunistične zločine in zavračal lažno OF. Zato je maja 1945, pred nastopom komunističnega režima, zapustil Slovenijo in postal begunec. Prva leta begunstva je preživel v taborišču Senigallia v Italiji. Ko so začeli prazniti taborišča in so se begunci odločali za države, v katere naj bi se izselili, je tudi Viktor izbral Argentino. Leta 1948 je prišel z ladjo v Argentino.

Naselil se je v Munru in se zaposlil kot metalurški delavec. Tu je živel precej let in imel tudi svojo slovensko družbo. V prvih letih, ko je v San Martinu svetnik Škulj še izdajal svoj list, je bil tudi Grčar eden od njegovih sodelavcev. Vse življenje je rad bral in se, dokler je mogel, udeleževal slovenskih prireditvev. V pokoj je šel, ko je bil star 65 let. Iz Munra se je preselil v Casanovo, po petih letih pa šel v Rožmanov dom. V zavetišču je spoznal Emilijo Seršen, vdovo Rupnik, in se z njo 5. aprila 1986 tudi poročil. Z ženo sta ob nedeljah redno hodila k slovenskim mašam, bodisi v Slomškov dom, kjer je imel Viktor kot šahist vedno na razpolago soigralca, bodisi v sanjuško stolnico. Zadnja leta, odkar je maša ob sobotah popoldne v zavetišču, jima ni bilo treba hoditi ven, kar je bilo

zanj zaradi starosti velika ugodnost. Svojo 90-letnico je obhajal še čil v krogu sstanovalcev Rožmanovega doma, leto in pol po tistem pa je zbolel na srcu, da je moral v bolnišnico, kjer so mu rešili problem z by pasom, a le začasno. Zmeraj teže je hodil, noge so mu močno otekale in nastopila je skleroza, ki se mu je stopnjevala, da na koncu ni poznal niti najbližjih. Moral se je internirati v sanatorij Los Cedros, kjer je 18. decembra 2000 tudi umrl. Pokopan je na pokopališču Villegas.

V spominu vseh, ki so ga poznali, bo ostal kot veran, pošten in navdušen Slovenec in odločen protikomunist. Naj počiva v miru! Njegovi ženi pa naše iskreno sožalje.

Janez Jelenc

Rojen je bil 28. avgusta 1914 v Velikih Laščah kot najstarejši sin. Imel je še tri brate, ki so bili kot domobraneci vrnjeni s Koroške v Titovino in pomorje, ter pet sester. Po osnovni šoli je hodil štiri leta na klasično gimnazijo v Ljubljani. Potem je pustil študij in se šel učiti mizarstva v Šentvid nad Ljubljano. Ko se je izučil, je dobil diplomu mizarskega mojstra. Spoznal je Kristino Marolt, ki je postala njegova nevesta. Začela sta s pripravami na ustanovitev lastne družine in se nameravala poročiti v ljubljanski stolnici. Ta njun načrt so preprečili usodni dnevi maja 1945, ko sta morala z drugimi tisoči slovenskih rodoljubov zapustiti dom in bežati na tuje, predno so v domovini zavladali komunistični revolucionarji. Poročila sta se že kot begunca na Koroškem 21. maja 1945 v vetrinjski cerkvi, kjer ju je poročil ljubljanski kanonik Kli-

Če bi vse človeštvo spravili v eno vas...

Včasih se zgodi, da dobiš po elektronski pošti od dveh prijateljev naenkrat kako pismo, ki sta ga sama prejela od drugih znancev. Tako se je tudi meni pripetilo, da mi je prijatelj in zdravnik Vilko Antonič pred nekaj dnevi poslal pisemce v italijanskem jeziku in prijatelj ter prevajalec ter naš duhoviti sodelavec Peter Szabo tudi pisemce, le da tokrat v angleškem jeziku. Gre za pismi zisto vsebino, ki si jo je vredno pobliže pogledati, ker nam odkriva resnice, na katere prerado pozabljamo; govori pa nam tudi o tem, koliko lepega se lahko pošlje po elektronski pošti, koliko dobrega lahko prijateljem sporočimo in z njimi neposredno delimo. Zaradi stiske s prostorom bomo navedli zlasti glavne odlomke. Začnimo:

„Če bi lahko vse človeštvo na svetu spravili v eno vas in bi le-ta štela sto (100) ljudi, in to vseh ljudstev in narodov na svetu, bi bila ta vas tako sestavljena: 57 ljudi bi bilo azijskega rodu, 21 bi bilo Evropejcev, 14 iz Severne in Južne Amerike, 8 Afričanov. Med njimi bi bilo 52 žensk in 48 moških, 30 bi bilo belcev in 70 bi jih imelo drugačno barvo kože. 70 bi jih bilo v tej vasi nekristjanov in torej le 30 kristjanov. 89 ljudi bi bilo heteroseksualne narave, 11 bi bilo homoseksualcev. 6 oseb bi imelo v tej globalni vasi 59% vsega bogastva sveta; vsi ti bi bili severnoameriškega rodu. 80 ljudi bi živelo v barakah in človeka nedostojnih bivališčih, 70 bi bilo nepismenih, 50 podhranjenih; eden bi umiral, bi bil torej tik pred smrtjo, eden

pa bi se moral vsak čas roditi. Eden od stotih prebivalcev bi imel doma računalnik in eden (prav ste prebrali: samo eden!) bi imel v taki vasi univerzitetno diplomo.”

Pismo nadalje govori o zornem kotu, s katerega gledamo na svet: „Če torej gledamo na svet s tega zornega kota, nam postane takoj jasno, da naš svet potrebuje razumevanje in sprejemanje drugačnega kot seveda tudi vzgojo. Zato pomislite tudi na ta dejstva: če ste se morda danes zjutraj zbudili zdravi, ste bolj srečni od milijono oseb, ki ne bodo dočakale prihodnjega tedna, saj bodo prej umrle. Če niste okusili vojne, samote zapora, bolečin lakote, ste na boljšem kot 500 milijonov ljudi na svetu. Če lahko greste v cerkev, ne da bi se bali groženj, zapora, mučenja ali usmrtitve, ste na veliko boljšem, kot so danes na svetu tri milijarde ljudi. Če imate na sebi obleko, če imate hrano v hladil-

nar. S Koroške sta potovala v Italijo, kjer se je 12. marca 1947 rodil prvi sin Janez. 31. decembra istega leta sta se v Neaplju vkrcala na ladjo Santa Cruz, ki ju je pripeljala 21. januarja 1948 v Buenos Aires. Tu se jima je rodil dobra dva meseca kasneje, 5. aprila, sin Matevž. Že meseca junija pa je odšel s skupino obrtnikov v Mar del Sud, kjer je prevzel mizarско delavnico in bil delovodja, dokler ni začel na svoje. V Mar del Sudu sta se jima rodili še dve hčerki: Kristina in Majda. Leta 1959 se je z družino preselil v Miramar, kjer je aktivno pomagal pri graditvi Slovenskega doma in bil odbornik miramarskega slovenskega društva. Ko je rojake v Miramaru prvič obiskal škof Rožman, mu je on izrekel dobrodošlico.

Do svojega 80. leta skoraj ni imel težav glede zdravja, pač pa so se začele potem in se do smrti niso več nehale. Zadnjih šest let se je moral zatekati k zdravnikom po pomoč, pa ne samo zaradi ene bolezni. Zlasti ob koncu je večkrat trpel zaradi hudih bolečin. Vse to je prešlo, ko so se v petek, 19. januarja 2001, iztekle ure njegovega življenja v „dolini solz“. Njegovi zemeljski ostanki počivajo na miramarskem občinskem pokopališču.

Naj mu dobri Bog poplača prestano trpljenje, zvestobo in ljubezen z večno srečo v nebesih! Njegovim domačim in številnim sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Blaž Miklič je dobil iz rok Matjaža Jermana priznanje za režijo „Veselega ženina“, ki ga je sanjuška igralska skupina ponovila v Bariločah. - Foto: Lučka Oblak

O DROBTINAH

Jurij PALJAK

Seveda govorimo o drobtinah, ki ostanejo na mizi, ko režemo in jemo kruh, in danes ne pomenijo dosti, če sploh še kaj pomenijo, a so nekaj imele popolnoma drugačen pomen in tudi vrednost.

Spominjam se starega očeta, kako je v „hiši“ - na Vipavskem tako rečemo kuhinji - sedel za mizo in po kosilu z zgarano, a lepo roko kmeta previdno in z velikim spoštovanjem pobral vse drobtine kruha. Včasih se je nasmehnil pod svojimi belimi brki, ki so spominjali na brke cesarja Franca Jožefa, nekaj časa je tudi pomolčal in potem nam otrokom pripovedoval, kako je bilo v prvi svetovni vojni, ki ga je zanesla v Rusijo, v Moskvo, kjer je bil dve leti ujetnik in je okusil tako lakoto, da je znal vse življenje ceniti vsako drobtinico kruha.

Otroci smo na klopci za mizo molče in napeto poslušali, kako je bilo v ruskih izbah, ko je bilo zunaj vse zasneženo in je tako zeblo, da so še konji poginjali od mraza. In stari oče Lojze je vedno končal svojo pripoved s tem, da nam je otrokom povedal, kako so bili ruski otroci lačni.

„Z oślinjenimi prstki so z mize pobrali prav vsako drobtinico kruha,“ je zaključil svojo pripoved in še danes ga vidim, s kakšnim svetim spoštovanjem je jemal kruh v roke.

Otroci smo seveda zrastle v žene in može, tudi sami imamo otroke in jim seveda podobnih zgodb, kakršne mi je pripovedoval stari oče, ne moremo pripovedovati, pa čeprav marsikdo od nas lahko še pripoveduje o otroštvu, v katerem je bil mandarin redkost, ki ji danes ni primere, je bil košček mandorlata posvečenost redkega trenutka in praznik, je bil kos sira redek priboljšek, kakršnega danes ni več. Pa smo vseeno iz otroštva nekaj prinesli: spoštovanje do kruha in do jedi, ki je ne mečemo stran, predvsem pa veliko in iskreno spoštovanje do kruha, ki nam, hvala Bogu, še vedno pomeni več kot le osnovno jed, katere je danes, hvala Bogu, na pretek in je nikdar ne manjka na mizi.

Zato me in nas vse skupaj boli, ko hodimo okrog v tej naši presiti in objestni družbi, ki meče kruh na tla in v smeti,

ko vidimo, kako je kruh - ta sveti simbol naše mladosti in še posebno naših staršev in prednikov - danes izgubil vsako ali skoraj vsako vrednost, predvsem pa ne pomeni več tiste vrednote, ki jo je včasih imel za vsakega člana družbe, tudi tistega, ki je bil bogatejši, a se prav zato ni vedel objestno do tistega, ki ni bil tako srečen kot on.

Spominjam se, da so nas starši učili, kako se mora kruh, ki pade na tla, takoj vzeti v roke, ga najprej očistiti in nato poljubiti ter ga dati na mizo. „Če ga pa ne morete pojesti, ga bomo dali živali!“ so rekli naši starši.

Preprosto in enostavno.

Otrok se uči od staršev in vseh, s katerimi živi.

Spominjam se duhovnika z veliko začetnico, vaškega župnika, ki je veliko znal, še več potrpel in je bil pravo sonce našega otroštva. Pri verouku nas je učil ljubezni do slovenske knjige, dobrega in vrednot. Še danes mi zveni njegovo svarilo v ušesih: „Kdor kruh zametuje, tega Bog kaznuje!“ Naše uspehe in pridnost pri maši je gospod Ludvik Rusjan, ki je bil po rodu iz Brd, nagrajeval s pomarančami, katere je v vas vozil na starem motorju znamke Ducati; nagrajeval je otroke, brez izjeme, tudi tiste, ki niso hodili k maši. Kakšna veličina in preprosta, tiha dobrota tega vaškega župnika, ki se danes bije s stvarnostjo, v kateri živim!

Prav včeraj sem namreč v kraju, kjer živim, nesel in smetnjak vrečko smeti, ki so se čez dan nabrale pri nas doma. Odprl sem smetnjak in že hotel odvreči vrečko, ko sem nehote pogledal vanj in z grozo opazil v zabojniku celo vrečo kruha. Vrečo kruha! Ne kilogram, ampak vrečo kruha!

Obotavljal sem se. Nisem vedel, kaj naj naredim. Po eni strani danes tudi sam živim sredi družbe, ki kruh zametava, a ga sam nikdar ne mečem stran in tudi svojim otrokom tega ne dovolim, ker bi jim rad dopovedal, da smo danes srečni, ker imamo kruha in vsega v izobilju, da nam nič ne manjka.

Pa vendar me je bilo pred vrečo kruha v smetnjaku sram. Zares me je bilo sram in nisem vedel, kaj naj storim. Že sem hotel oditi, ko sem se naenkrat obrnil, stopil ponovno do smetnjaka in stegnil roko vanj.

Ravno takrat sta prišla iz sosednjega stanovanjskega bloka zakonca, ki sta z juga Italije prišla iskat srečo k nam. Zvedavo sta me pogledala, kako z roko šarim po smetnjaku in na tihem sem preklinjal, ker sta me videla, kako vlečem vrečo

Plečnikova cerkev sv. Frančiška v Šiški

Foto: Marjan Šušteršič

niku, streho nad glavo in posetijo za spanje, ste bolj srečni, kot pa je 75% ljudi na svetu. Če imate odprt bančni račun, nekaj denarja v denarnici in kakšen kovanec kje v hiši, ste med osmimi odstotki bogatih ljudi na svetu. Če so vaši starši še živi in so še poročeni, ste gotovo med redkimi na svetu, še posebno, če živite v ZDA in Kanadi. Če ste prebrali ta zapis, ste med srečnejši, in to zato, ker je nekdo pomislil na vas in ker niste ena izmed dveh milijard oseb na svetu, ki ne znajo brati!”

Pisemce se zaključuje z besedami iz evangelija, ki nam govori, da moraš bližnjega ljubiti, in še z drugimi lepimi mislimi, med njimi je tudi napotek, naj pisemce pošljemo naprej, še posebno tistim, za katere smo sami prepričani, da so naši prijatelji.

Rečeno, storjeno!

(Novi glas)

iz naše kronike

Tombola na Pristavi se je vršila v nedeljo, 4. marca. Kljub neznosni vročini se je lepo število prijateljev Pristave zbralo na senčnem vrtu. Dominik Oblak in Andrej Golob sta klicala številke. Srečni prejemniki prvih dobitkov so bili Anka Golob Dražibner iz Bariloč, Ana Martínez in Franci Gričar. Po igri so se rojaki še zadržali v prijateljskem pogovoru in ob bogati postrežbi pristavskih gostiteljev.

kruha iz smetnjaka. Smeje sta sedla v avto in odpeljala.

Zvrečo kruha, bilo ga je več kot deset kilogramov, same žemlje, sem nejevoljen stopil čez cesto do soseda, ki je kmet.

Pozvonil sem in prikazal se je gospod Mario. Izročil sem mu vrečo: „Boste dal kokošim.“ Vprašal me je, kje sem dobil kruh. Molče sem mu pokazal smetnjak.

Po furlansko je rekel: „Se robis!“

In je zmajeval z glavo, ko je nesel kruh proti kokošnjaku.

„Se robis!“ pomeni po naše: „Kakšne stvari!“

Ja, prav zares: „Se robis!“

(Novi glas)

Zlata maša p. dr. Alojzija Kukovice DJ. Zlatomašnik, bod' pozdravljen!

Lepo slovesnost smo imeli v nedeljo, 11. marca, v Slovenski hiši. V cerkvi Marije Pomagaj je daroval zlato mašo p. Alojziji Kukovica DJ, ki že dolga leta deluje tudi med slovenskimi rojaki; sedaj kot dušni pastir na Slovenski pristavi v Castelarju. V lepo okrašeni cerkvi so se zbrali številni rojaki, da bi skupno s patrom doživeli zlati jubilej mašništva. Zlatomašnik je pristopil k oltarju v spremstvu delegata dr. Jurija Rodeta, msgr. Mirka Gogala, prelata Jožeta Guština. Z njim so somaševali še gospodje: Jože Repovž SDB, France Urbanija, France Cukjati, Janez Petek CM, Janez Cerar CM, Danijel Vrečar SDB in Anton Bidovec.

Zlatomašni pridigar je bil prelat Jože Guštin, ki je govoril o duhovništvu. Med sveto mašo je prepeval Pristavski zbor, ki se je za to slovesnost že dalj časa pripravjal. Pevski zbor je pel pod vodstvom gospe Anke Savelli Gaser. Dr. Rode je pred zaključkom cerkvenega opravila opisal zlatomašnikovo življenjsko pot. Iz družine, s številnimi otroki, ga je revolucija potegnila v domobranstvo. Po vojni je vstopil v slovensko begunsko semenišče. V duhovnika je bil posvečen v San Luisu v Argentini. Nadaljeval je teološke študije in jih končal z doktoratom. Bil je prefekt v slovenskem semenišču v Adroguéju. Kasneje je vstopil k jezuitom; študije je nadaljeval v Evropi, potem se je vrnil v Argentino. Poučeval je na jezuitski teološki fakulteti. Redno je sodeloval tudi v slovenskem dušnem pastirstvu.

Dr. Gogala je prebral čestitke sanmi-

guelskega škofa. Pater Kukovica se je zahvalil vsem prisotnim za udeležbo, posebej še družini Poglajen, s katero je prijateljsko povezan.

Sledilo je slavnostno kosilo v veliki dvorani, ki je bila za to priložnost lepo pripravljena. Gospe so postregle vsem povabljenim gostom s slovenskim kosilom.

Čeprav je pater dr. Alojzij Kukovica izšel iz številne družine, v Argentini nima sorodnikov. Na slavnost je prišla iz Kanade njegova sestra gospa Cvetka, ki mu je prva čestitala. Potem ga je pozdravil inž. Franci Schiffrer, predsednik Slovenske pristave, kjer je zlatomašnik dušni pastir. Govoril je dr. Marko Kremžar, lic. Franci Markež je pozdravil v imenu njegovih bivših dijakov iz Adroguéja. Govorili so še Irena Poglajen, Marija Urbančič in drugi.

Pater Kukovica se je ponovno zahvalil za prisotnost in čestitke ter se priporočil v molitev.

Zlatomašniku čestita tudi revija Duhovno življenje, katere je pater zvest sodelavec in mu želi še mnogo zdravih let v Gospodovem vinogradu.

Naslednjo nedeljo je bila zlata maša na Slovenski pristavi. V lepem številu so se zbrali rojaki, ki spadajo v pristavski okoliš. Pred začetkom sv. maše sta pozdravila zlatomašnika učenca Prešernove šole Marjanka Grohar in Martin Zarnik. S patrom sta somaševala delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode in jezuitski provincial Alvaro Estella. Pel je mešani pristavski pevski zbor pod vodstvom gospe Anke Savelli Gaser. Po sveti maši so se patru zahvalili številni govorniki: inž. Franci Schiffrer v imenu Društva Slovenska pristava; gospa Magda Češarek za Prešernovo šolo, Kristina Jerovšek v imenu odseka Zveze žena in mater, Cecilija Jelenc in Aleš Kogovšek v imenu mladine, Vinko Lazar za rojake iz San Miguela, Nace Grohar v imenu Zveze katoliških moških.

Slavnost so gostje nadaljevali v gostinskih prostorih pri okusno pripravljem kosilu.

V Slomškovem domu je bila v nedeljo, 25. marca, žalna prireditev, ki jo je pripravila mladina pokojnemu prelatu g. Jožetu Škerbcu. Sv. mašo, ki jo je naročil odbor Slomškovega doma, je daroval novi dušni pastir Franci Cukjati. Mladina je pripravila skioptične slike o duhovniškem delu g. Škerbca med ramaškimi rojaki. Pokojni dušni pastir je krščeval, delil sv. obhajilo, poučeval otroke v šoli, poročal in pokopaval. Lepa slika z njegove obletnice je zaključila žalno svečanost. Prelata Jožeta Škerbca bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Krsta prelata Jožeta Škerbca v cerkvi Marije Pomagaj v četrtek, 4. januarja 2001, po pogrebni maši. - Foto. Marko Vombergar

Zveza mater in žena, odsek Slomškovega doma, je pripravila predavanje dr. Marije Prijatelj o pasijonskih igrah. Gospa dr. nam je pokazala skioptične slike in zanimivo pripovedovala o svetovno znanih pasijonskih igrah v mestu Oberammergau na Bavarskem.

Začetek SSTRMB. „Študent najbo!”

3. marca ob 9. uri zjutraj je bilo v Slovenski hiši zelo živahno. Nastopni dijaki so delali sprejemne izpite za prvi letnik. 38 mladih je vstopilo v slovenski srednješolski tečaj.

Naslednjo soboto, 10. marca, so bili popravni in dopolnilni izpiti. Ob 18. uri je bilo vpisovanje; nato smo s skupno sv. mašo začeli šolsko leto. Daritev sv. maše opravil delegat dr. Jure Rode, somaševal je g. Janez Cerar CM. Dr. Rode je pri pridigi govoril dijakom o resnem študiju in o vrednotah, ki jih tečaj predaja svojim dijakom. Berili sta brala dr. Marko Kremžar, ustanovitelj tečaja, in prof. Neda Vesel Dolenc, ravnateljica, ki je ob koncu sv. maše nagovorila navzoče. Pozdravila je starše, profesorje in dijake, katerim je želela veliko navdušenja in uspehov pri študiju.

V soboto, 24. marca, je tečaj začel z rednim poukom, katerega obiskuje letos 144 dijakinj in dijakov ter trije dopisni.

Začetek osnovnih šol. „V šolo pojde mali Vanček...”

V nedeljo, 18. marca, je bila začetna prireditev slovenskih osnovnih šol, dopolnilnih tečajev slovenščine. V Slovenski hiši so se zbrali otroci, starši in učiteljstvo iz Slovenske vasi, Ramos Mejije, Carapachaya, San Justa, San Martina, Castelarja ter ABC po slovensko. Ob 16. uri je bila skupna sv. maša, ki jo je daroval

delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode.

Po sveti maši so vsi, učiteljice, starši in otroci, odšli in v dvorano škofa Rožmana. Navzoče je najprej pozdravil France Vitrih, šolski referent Zedinjene Slovenije, nato pa še Tone Mizerit, predsednik naše krovne organizacije. Zahvalil se je staršem za zvestobo slovenstvu, ki jo izkazujejo s tem, da pošiljajo in spremljajo svoje otroke v slovenske tečaje. Otrokom pa je položil na srce, naj se pridno učijo, da bodo napredovali v znanju slovenščine.

Sledila je pravljica igra Modra vrtnica. Pripravili in izvedli so jo učenci Rožmanove šole iz San Martina. Režija je bila v spretnih rokah Lojzeta Rezlja, kateremu

so bile v pomoč voditeljica Rožmanove šole ga. Saša Hartman Golob, predsednica odbora staršev ga. Magdalena Koprivnikar Belec. Scena Tonči Paulič s sodelavci; plesi Monika Zupanc Filipič, Lučka Santana Smersu, Monika Zihlerl. Obleke je pripravila Regina Truden Leber in starši učencev. Napeve in glasbo si je zamislila Lučka Marinček Kastelic. Besedilo pesmi je napisala Vera Breznikar Podržaj. Šepetalki sta bili Nina Pristovnik Díaz in Marta Rupnik Jerman. Luči in zvok sta imela na skrbi Pavči Verbič in Damijan Ahlin. Ličen program pa je oblikovala Gabrijela Petkovšek. Igra je lepo uspela po zaslugi vseh nastopajočih in sodelavcev.

„Modra vrtnica” v režiji Lojzeta Rezlja in izvedbi učencev Rožmanove šole v Slovenski hiši ob začetku šolskega leta. - Foto: Marko Vombergar

KJE JE KAJ

Marija Kraljica apostolov in pomoč kristjanov -

Jože Guštin 97

Marija začetek in podoba Cerkve -

Franc Rode 98

Marija Pomočnica kristjanov..

Ivana Orleanska, devica 100

Na božjo pot - Metka Mizerit ..

Lujanski romar -

Jeremija Kalin 103

Kardinal Alojzij Stepinac -

Lojze Kukovica 104

Nočni pogovor

Wilhelm Hünermann 108

Vodstvo beogradske nadškofije v rokah nadškofa Hočevarja

Je zaroka še v modi? -

Marjan Turnšek 111

Ljubosumna sem -

Jože Pucelj 112

Človek, ne jezi se! -

Dr. Hubert Požarnik 113

Mučila sva se 20 let -

Metka Klevišar 114

Tudi pastirji zapuščajo svoja mesta. Zakaj?

114

O modrosti jezevcev -

A. Ludwig Balling 114

Škof Kapellari novi štajerski nadpastir

115

Postkomunizem -

Justin Stanovnik 116

Blagoslovitev fresk slikarja

Lojzeta Čemažarja

na Kureščku 118

Slikarka Adriana Omahna v

Ljubljani 119

Pismo iz domovine

119

Marijan Eiletz: Moje

domobranstvo in pregnanstvo -

Jure Vombergar 120

Kratke novice

122

Odšli so

123

Če bi vse človeštvo spravili

v eno vas... 124

O drobtinah - Jurij Paljk

125

Iz naše kronike

126

Smeš zmanjšuje stres

128

malo za šalo...

„Vaša karta je za Novo mesto, vi se pa peljete v Kranj.“

„Kaj res? Ali se vaš strojevodja večkrat tako zmoti?“

„Med shujševalno kuro sem izgubil pet kilogramov, ki pa so ostali v družini; našla jih je moja žena.“

„No, kako je s tvojo shujševalno kuro? Ali se lahko že z roko dotakneš prstov na nogah, ne da bi upognil kolena?“

„Ne, dotakniti se jih še ne morem, vidim jih pa že.“

„Kaj je bolje: da si plešast ali da si idiot?“

„Da si idiot.“

„Zakaj?“

„Ker se to ne opazi takoj.“

„Eno karto v parterju, prosim.“

„Za 'Seviljskega brivca'?"

„Ne, zame.“

„Ali ste danes zvečer prosti?“ vpraša šef svojo tajnico, ki skoraj vselej zamudi službo.

„Seveda, popolnoma,“ odgovori ta.

„No, potem pa pojdite zgodaj spat, da ne boste jutri spet zamudili službe.“

Zobozdravnik vrta in vrta, končno vpraša pacienta: „Ali imate zlato plombo?“

„Ne,“ odgovori ta, „to je že moj gumb pri ovratniku.“

Škot bere v neki osmrtnici: „Vsa zdravniška pomoč je bila zastonj.“

Kot strela skoči pokonci in pravi: „Naslov tega zdravnika moram na vsak način dobiti.“

Na čiščenje želodca pripeljejo hudo pijanega možaka: „Zastrupitev z alkoholom,“ pravi zdravnik.

„Nemogoče. Ves čas smo pili na zdravje.“

Učenci pišejo nalogo z naslovom: Kaj bi delal, če bi bil šef?

Vsi vneto pišejo, le Jurček sedi križem rok. Učiteljica: „Toda, Jurček, zakaj nič ne pišeš?“

„Čakam tajnico.“

„Včeraj mi je žena rekla, da sem star bedak.“

„Kako je mogla kaj takega reči? Saj si v najlepših letih!“

„Dobro, da sem te našel. Posodi mi, prosim, en pesec, da se bom peljal z omnibusom.“

„Žal imam samo deset pesov.“

„Pa tudi prav, se bom pa peljal s taksijem.“

Čakala je princa na belem konju. In ko je slednjič prišel, ga je odslovila. Konj ni bil po njenem okusu.

Otroci se igrajo.

Jaka: „Poglej, Ančka, sod bom preskočil.“

Ančka: „Prava reč, saj je prazen.“

V šoli.

„Ali veš, kdo je bil France Prešeren?“ vpraša učitelj Janeza.

„Vem.“

„Pa veš, kdaj se je rodil?“

„Vem.“

„Pa veš, kaj je napisal?“

„Vem.“

„No, potem vse veš. Sedi, odlično!“

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Med zmagovalci ni vojnih zločincev.
- Slovenski komunizem: vsak bo imel več kot njegov sosed.
- Slovenski pluralizem: jaz in jaz in jaz...
- Na pomoč! Ladja tone! — Nemogoče, reče ladijski kljun, vzdigujoč se vse više.
- Ni bolj žalostnega poklica kot je brezposelni revolucionar.
- Slepci ne vidijo, da imajo drugi oči.
- Kako to, da pri nas ni morale, saj poznam ljudi, ki imajo dvojno moralo.
- Slovenski kontrarevolucionarji zaman iščejo svojo revolucijo, ki so jo revolucionarji skrili pred njimi neznano kam.
- Najprej vrnite, kar ste pokradli, potem pa se lahko pogovarjamo o različnih oblikah lastnine.
- Ko so spoznali, da se zgodovina ni začela z njimi, so sklenili, da se bo z njimi končala.
- Leta 1945 je bila Osvoboditev, petinštirideset let pozneje Osamosvojitve, zdaj čakamo samo še na Otreznitev.
- Če bo šlo tako naprej, bomo šli kmalu nazaj.

Smeh zmanjšuje stres

RIM - Najboljša obramba proti stresu je, če se od srca nasmeješ. V Severni Ameriki že nekaj mesecev raziskujejo pozitivne posledice dobrega humorja in je nastala celo znanstvena revija, ki se zanima za vse, kar je v zvezi s sproščenim smehom. Raziskava je odkrila, kako važno vlogo ima humor in da ironija ne odkriva samo značaja dotičnika, ampak da mu pomaga tudi živeti.

Rimski dnevnik *Il Messaggero* je ob tem komentiral, da je bil v Italiji objavljen esej, v katerem avtor trdi, da so tisti, ki se radi smejejo, ponosni ljudje in da psihiatri celo vabijo starše, naj učijo svoje otroke umetnosti finega hu-

morja.

Vse kaže, da je ironija postala najsplošnejše in najcenejše cepivo proti vsem tegobam in negativnim posledicam modernega življenja.

V zadnji številki znanstvene revije *Sodobna psihologija* je bil objavljen članek pod naslovom „Povej mi, kako se smeješ, pa ti povem, kaj si!“ Napisala ga je Luara Tappatá, profesorica psihologije na univerzi v Brescii.

„Ne pozabimo - piše - da smešna situacija ali sporočilo ni vedno sprejeto kot takšno. Je mogoče, da se ob istem vicu nekdo samo nasmehe, drugi pošteno nasmeje, tretji pa nima sploh nič od njega,“ méni ta psihologinja.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIVA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

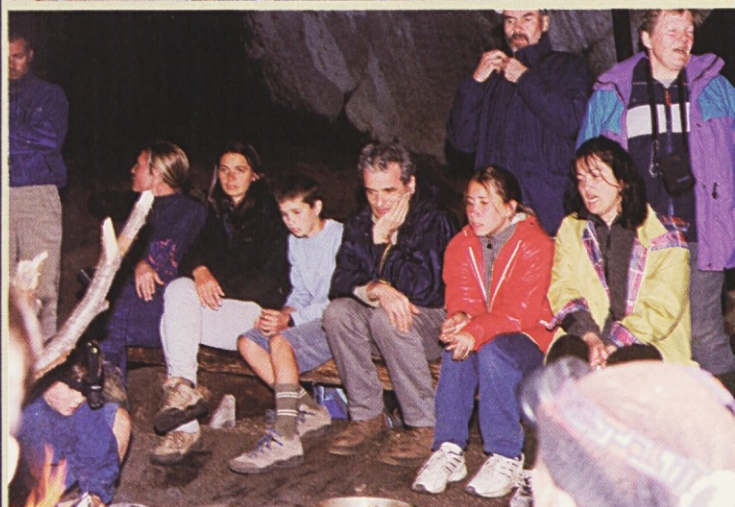
Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - Fax: +54-11-4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires-ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103. USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRILIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2001: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Misijonar Ludvik Zabret nam je poslal to Marijo begunko, naslikano na list indijske rastline.
2. V Bariločah „Pod skalco“ ob 50-letnici SPD: rojaki iz domovine in iz raznih krajev Argentine pojejo ob spremljavi Miha Klemena in Anice Arnšek Magister ob tabornem ognju.
3. Drugi pogled na skupino ob tabornem ognju.
4. Na prireditvi v restavraciji „Familia Weiss“: govori župnik Janez Rihar, ki je spremljal skupino gostov iz Slovenije.
5. Gospa Milena Arko. je dobila na slovesnosti 50-letnica SPD javno priznanje za dolgoletno delo kot učiteljica in voditeljica Šole Jakoba Aljaža v Bariločah.

Foto: Lučka Oblak.

6. Razstava Adriane Omahna v frančiškanskem atriju pri Tromostovju v Ljubljani 15. januarja letos (Berj poročilo na strani 119.)

